

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

NAXÇIVAN 85
MUXTAR
RESPUBLİKASI

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

NAXÇIVAN
MUXTAR RESPUBLİKASI – 85

NAXÇIVAN
MUXTAR RESPUBLİKASI
ALİ MƏCLİSİNİN
NAXÇIVANŞÜNASLIQ
MƏRKƏZİ
Daxil olma № 01
"09" fevral 2013 il

Naxçıvan – 2009

2008

"Naxçıvanın muxtariyyəti tarixi nailiyyətdir, biz bunu qoruyub saxlamalıyıq. Naxçıvanın muxtariyyəti Naxçıvanın əldən getmiş başqa torpaqlarının qaytarılması üçün ona xidmət edən çox böyük bir amildir. Biz bu amili qoruyub saxlamalıyıq".

Heydər ƏLİYEV,

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri

201
13

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında

2009-cu il fevral ayının 9-da Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaradılmasının 85 ili tamam olur.

Azərbaycanın qədim tarixə, zəngin mədəniyyətə və çoxəsrlik dövlətçilik ənənələrinə malik Naxçıvan diyarı çətin, mürəkkəb və eyni zamanda, parlaq inkişaf yolu keçmişdir. Əsrlərdən bəri Şərq aləminin elmi-mədəni mərkəzlərindən biri olaraq şöhrət tapan bu torpaq neçə-neçə görkəmli alim, sənətkar və tarixi şəxsiyyət yetirmişdir.

Milli istiqlaliyyət yolunda Naxçıvanın atdığı cəsarətli addımlar bütün Azərbaycan xalqı tərəfindən rəğbətlə qarşılanmış, respublikada cərəyan edən ictimai-siyasi proseslərə öz müsbət və həlledici təsirini göstərmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası bu gün milli dövlət quruculuğu prosesinin fəal iştirakçısı olub, ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin artırılmasına və intellektual potensialının gücləndirilməsinə dəyərli töhfələr verir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaradılmasının Azərbaycan dövlətçiliyinin inkişafında ictimai-siyasi və tarixi əhəmiyyətini nəzərə alaraq **qərara alıram**:

1. Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaradılmasının 85 illik yubileyi ölkəmizdə geniş qeyd olunsun.
2. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər planı hazırlayıb həyata keçirsin.
3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.
4. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İLHAM ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 6 fevral 2009-cu il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ İLHAM ƏLİYEVƏ

Möhtərəm Prezident!

2009-cu il fevral ayının 9-da Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaradılmasının 85 illiyi tamam olur.

Naxçıvanın muxtariyyəti böyük tarixi, hərbi-siyasi və diplomatik mübarizələrin nəticəsi kimi meydana gəlmiş, gərgin və ağır bir yol keçmişdir. Müxtəlif dövrlərdə müəyyən bəhanələr altında Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisinə və muxtariyyətinə qəsdlər edilmiş, bu tarixi Azərbaycan torpağını işğal və ilhaq etmək üçün hərbi, siyasi cəhdlər göstərilmişdir.

Xalqımıza məxsus torpaqlar hesabına öz dövlətini yaradan Ermənistan daim Azərbaycana, o cümlədən Naxçıvana qarşı ərazi iddiasında olmuşdur. Ötən əsrin əvvəllərində Rusiya və Ermənistan arasında bağlanmış hərbi-siyasi sazişə əsasən qədim Azərbaycan torpağı olan Zəngəzur Ermənistana verilmiş, bununla da Naxçıvanın ərazicə Azərbaycandan ayrılmasının əsası qoyulmuşdur. Qeyd olunanlar tarixdə Naxçıvan məsələsini, Naxçıvana muxtariyyət statusunun verilməsini zərurətə çevirmişdir. Naxçıvanın muxtariyyət məsələsini zəruri edən əsas amillərdən biri də naxçıvanlıların daim Azərbaycanla bir olmaq tələbi, ana Vətəndən ayrı düşməmək istəyi idi.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yaranandan sonra Naxçıvan əhalisi və hakimiyyət dairələri dəfələrlə dövlət qurumu kimi Naxçıvanın Azərbaycana birləşmək tələbini ortaya qoysalar da, mövcud siyasi və beynəlxalq vəziyyət bu istəyin həyata keçirilməsinə imkan verməmişdir. Naxçıvan Milli Şurasının Xalq Cümhuriyyəti hökumətinə məktublarının birində deyilirdi ki, "biz ermənilərə tabe olmuruq, tezliklə Azərbaycan qoşunları tərəfindən Zəngəzurun tutulmasını və Naxçıvanın Azərbaycana birləşməsini gözləyirik". 1921-ci ilin əvvəllərində Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya nümayəndəliklərinin iştirakı ilə keçirilmiş rəy sorğusunda Naxçıvan əhalisinin 90 faizindən çoxu Naxçıvanın muxtar respublika kimi Azərbaycanın tərkibində qalmasına səs vermişdi.

Göründüyü kimi, bölgənin Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olması bütün dövrlərdə aparıcı siyasi xətt olaraq qalmış, əhali tərəfindən dəstəklənmişdir.

Naxçıvanın muxtariyyətinin daha mühüm bir səbəbi isə bu faktorun böyüyərək regional çərçivədən çıxması və beynəlxalq hüququn subyektinə çevrilməsidir. Naxçıvan məsələsi 1918-ci ildə bir neçə dəfə Zaqafqaziya Seymində, 1918-1920-ci illərdə dəfələrlə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Milli Şurasında, Türkiyə parlamentində, Maku xanlığında, 1919-cu ildə Parisdə Versal Sülh Konfransında, 1921-ci ilin martında Rusiya Kommunist (bolşeviklər) Partiyasının siyasi bürosunda və Rusiya Xalq Komissarları Sovetində dəfələrlə müzakirəyə çıxarılmışdır. Naxçıvanın tarixi taleyi 1921-ci ildə imzalanmış iki mühüm sənəddə - Moskva və Qars müqavilələrində öz həllini tapmış, "Dənizdən-dənizə" böyük Ermənistan yaratmaq istəyənlərin ərazi iddiaları nəticəsində zorla siyasiləşdirilmiş bu məsələ sonda Azərbaycan diplomatiyasının, ən əsası isə naxçıvanlıların möhkəm iradəsi, qətiyyəti sayəsində həll edilmiş, Naxçıvan Azərbaycanın tərkibində muxtar respublika kimi qalmışdır.

1924-cü il fevralın 9-da Azərbaycan Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının yaradılması haqqında Dekret vermişdir. Həmin sənəddə deyilirdi: "Naxçıvan diyarı Azərbaycan protektoratlığında Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasına çevrilsin". Ümummilli lider Heydər Əliyevin dediyi kimi, *"Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaradılması Azərbaycan xalqının olduqca mürəkkəb bir siyasi şəraitdə əldə etdiyi böyük tarixi nailiyyət idi"*. Naxçıvanın muxtar respublika statusu bu bölgənin sonrakı tarixi taleyində, onun ərazisinin qorunub saxlanması və təhlükəsizliyinin təmin edilməsində çox böyük rol oynamışdır.

Naxçıvanın muxtariyyət statusu bir neçə mərhələdən keçmişdir. O, 1921-ci il martın əvvəllərindən başlayaraq əvvəlcə Naxçıvan Sovet Sosialist Respublikası, 1923-cü il iyunun 16-dan sonra Naxçıvan diyarı, 1924-cü il fevralın 9-da Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikası, 1990-cı ilin

noyabrın 17-dən isə Naxçıvan Muxtar Respublikası adlandırılmışdır.

Müxtəlif dövrlərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının təşkil olunmasının ildönümləri dövlət səviyyəsində qeyd olunmuş, 1949-cu ildə muxtar respublikanın 25, 1964-cü ildə 40, 1974-cü ildə 50, 1984-cü ildə 60 illik yubileyləri keçirilmişdir. Ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra ulu öndər Heydər Əliyevin 1999-cu il 4 fevral tarixli Fərmanı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının 75, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2004-cü il 9 fevral tarixli Sərəncamı ilə muxtar respublikanın 80 illik yubileyləri yüksək dövlət səviyyəsində qeyd edilmişdir.

Ermənistan Respublikasının apardığı təcavüzkarlıq siyasəti nəticəsində Azərbaycandan təcrid olunmuş vəziyyətdə, blokada şəraitində yaşayan Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisinin və muxtariyyətinin qorunması daim ümummilli liderimizin diqqət mərkəzində olmuş, ötən əsrin əvvəllərində olduğu kimi, sonlarında da Naxçıvanın muxtariyyəti ilə əlaqədar yaranan təhlükəli vəziyyəti qətiyyətlə dəf edən böyük öndər demişdir: *"Naxçıvanın statusunun dəyişdirilməsinə yönəldilən hər hansı cəhdin, onun ərazisinə edilən hər cür qəsdin qarşısı qətiyyətlə alınacaqdır... Naxçıvanın muxtariyyəti tarixi nailiyyətdir. Biz bunu qoruyub saxlamalıyıq. Naxçıvanın muxtariyyəti Naxçıvanın əldən getmiş başqa torpaqlarının qaytarılması üçün ona xidmət edən çox böyük amildir. Biz bu amili qoruyub saxlamalıyıq"*.

Möhtərəm Prezident!

Sizdən xahiş olunur ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının təşkil olunmasının böyük tarixi-siyasi əhəmiyyətini və Azərbaycan xalqının dövlətçilik tarixində oynadığı özünəməxsus rolunu nəzərə alaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 illik yubileyinin dövlət səviyyəsində qeyd olunması üçün müvafiq tapşırıq verəsiniz.

Hörmətlə,

Naxçıvan Muxtar Respublikası

Ali Məclisinin Sədri

VASİF TALIBOV

Naxçıvan şəhəri, 21 yanvar 2009-cu il

AZƏRBAYCAN PREZİDENTİ İLHAM ƏLİYEVİN NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASINA SƏFƏRİ HAVA LİMANINDA QARŞILANMA

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 3-də Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfərə gəlmişdir.

Dövlətimizin başçısının şərəfinə Naxçıvan Beynəlxalq Hava Limanında fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Prezident İlham Əliyevi və xanımı Mehriban Əliyevanı Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talıbov və digər rəsmi şəxslər ehtiramla qarşıladılar.

Milli geyimli qızlar Prezident İlham Əliyevə və xanımına gül dəstələri təqdim etdilər.

Dövlətimizin başçısı fəxri qarovul dəstəsinin qarşısından keçdi.

Prezident İlham Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasının rəhbər şəxsləri ilə görüşdü.

ULU ÖNDƏRİN ABİDƏSİNİ ZİYARƏT

Avqustun 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu ümummilli lider Heydər Əliyevin Naxçıvan şəhərinin mərkəzindəki abidəsini ziyarət edərək, önünə gül dəstələri qoydular.

NAXÇIVAN ŞƏHƏRİNDƏ HEYDƏR ƏLİYEV SARAYININ ƏSASLI YENİDƏNQURMADAN SONRA AÇILIŞI OLMUŞDUR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva avqustun 3-də Naxçıvan şəhərində Heydər Əliyev Sarayının əsaslı yenidənqurmada sonra açılış mərasimində iştirak etmişlər.

Mərasimə toplaşanlar dövlətimizin başçısını və xanımını alqışlarla qarşıladılar. Milli geyimli uşaqlar Prezident İlham Əliyevə və Mehriban xanım Əliyevaya gül dəstələri təqdim etdilər.

Prezident İlham Əliyev sarayın açılışını bildirən lenti kəsdi, bu mədəniyyət ocağı ilə tanış oldu.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talıbov dövlətimizin başçısına məlumat verdi ki, Heydər Əliyev Sarayının yenidən qurulması işlərinə 2008-ci ilin yanvarında başlanılmışdır. Tikintinin ümumi ərazisi 1,8 hektar, binanın ümumi sahəsi isə 14 min 920 kvadratmetrdir. Zirzəmi qatı ilə birlikdə bina 4 mərtəbədə ibarətdir. İnşaatda yerli materiallarla yanaşı, Almaniya və Türkiyədən gətirilmiş tikinti məmulatından istifadə edilmişdir. Tikintidə 405 nəfər çalışmışdır.

Sarayda 943 yerlik konsert və 276 yerlik konfrans salonları vardır. Naxçıvan Muxtar Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Naxçıvan Dövlət Filarmoniyası, Rəsm Qalereyası və Film Fondu da sarayın binasında yerləşir.

"Gəmiqaya" şirkətinin yenidən qurduğu sarayın ikinci mərtəbəsindəki 198 nəfərlik konfrans zalında üç dildə sinxron tərcümə aparmaq üçün texniki vasitələr quraşdırılmışdır. Sarayda xüsusi qonaqlar üçün ayrılmış otaq da vardır. Bundan əlavə, ikinci mərtəbədəki iki foyedə də minə qədər tamaşaçının mənalı istirahəti üçün hər cür şərait yaradılmışdır. Şüşəbənd foyeni bol və təbii işıqla təmin edir.

Müasir havalandırma sistemi ilə təchiz olunmuş sarayın səhnə his-

səsi 586 kvadratmetrdir. Eni 35, uzunluğu 94 metr olan ikimərtəbəli səhnə böyük konsert proqramlarının, muxtar respublikanın və ölkəmizin həyatı ilə bağlı mərasimlərin keçirilməsinə imkan yaradır. Səhnənin beş girişi vardır.

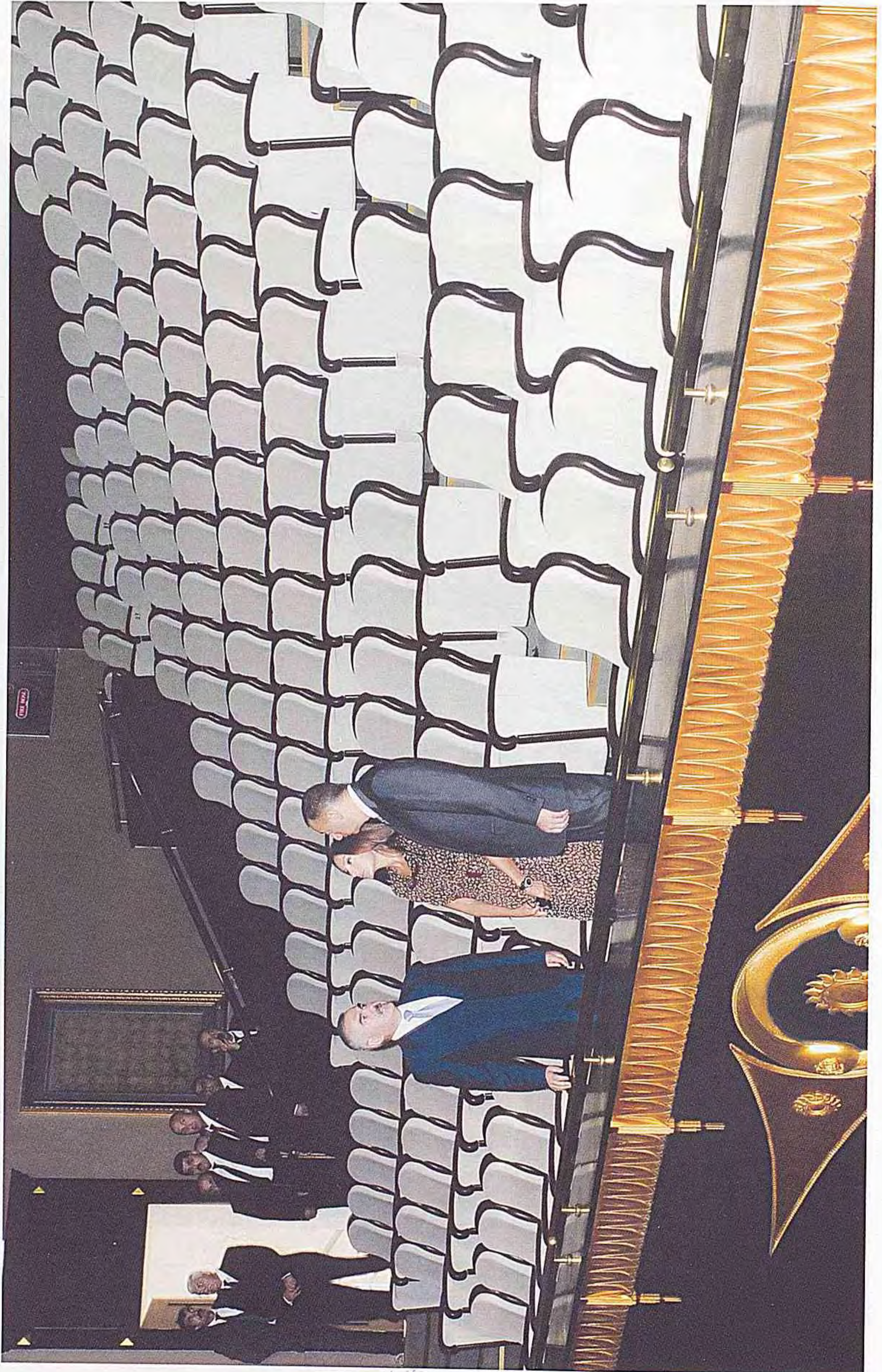
Sarayın üçüncü mərtəbəsində Rəsm Qalereyası fəaliyyət göstərir. 1982-ci ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin sərəncamı ilə yaradılmış qalereyada Azərbaycan, o cümlədən Naxçıvan, həmçinin Rusiya rəssamlarının 300 əsəri nümayiş etdirilir. Azərbaycanın xalq rəssamlarının əl işlərinin toplandığı ekspozisiya zalında yağlı boya ilə kətan üzərində işlənən "Ulu öndər", "Zərifə Əliyeva", "21-ci əsr- Heydər Əliyev" əsərləri ölkəmizin müasir tarixini göz önündə canlandırır. Qalereyadakı digər maraqlı əsərlər də Azərbaycan rəssamlıq məktəbinin zəngin ənənələrini və müasir inkişaf istiqamətlərini, müstəqil Azərbaycanın reallıqlarını dolğun əks etdirir.

Bildirildi ki, sarayın ətrafında abadlıq işləri aparılmış, xüsusi zövqlə salınmış parkda şəhər sakinlərinin istirahəti üçün hər cür şərait yaradılmışdır. Sarayın qarşısında ulu öndərin həyat və fəaliyyətinin müxtəlif dövrlərinin nümayiş olunduğu monitor quraşdırılmışdır.

Dövlətimizin başçısı burada yaradılmış şəraiti yüksək qiymətləndirdi.

NAXÇIVAN ŞƏHƏRİNDƏ "BADAMLI" MİNERAL SULAR ZAVODU İSTİSMARA VERİLMİŞDİR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 3-də Naxçıvan şəhərində "Badamlı" mineral sular zavodunun açılışında iştirak etmişdir.

Mərasimə toplaşanlar dövlətimizin başçısı İlham Əliyevi və xanımını hərərətlə qarşıladılar.

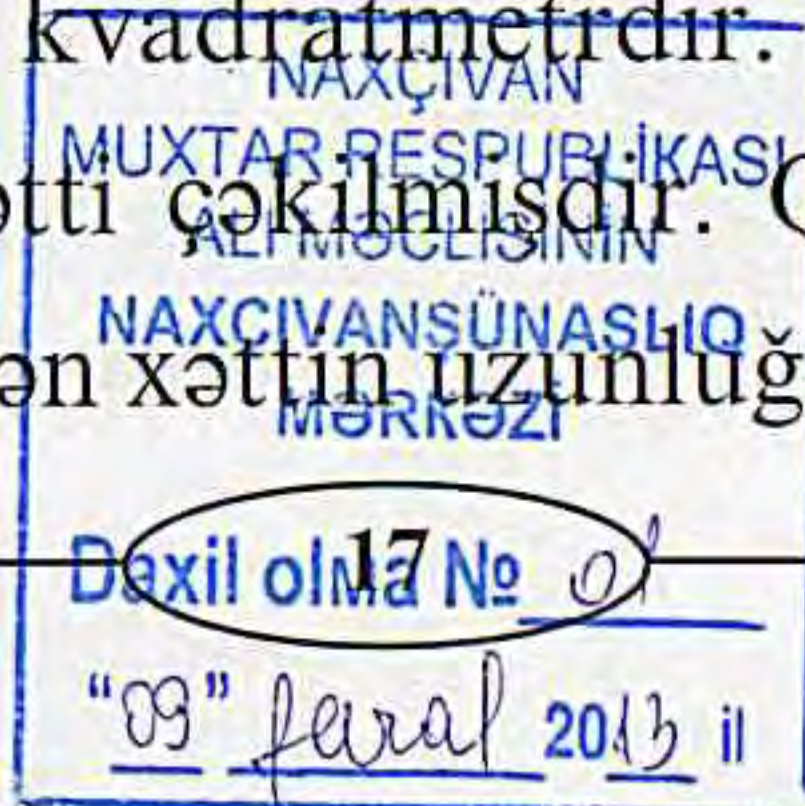
Prezident İlham Əliyev zavodun işə düşməsinə bildiren düyməni basdı.

Müəssisə ilə tanışlıq zamanı məlumat verildi ki, Badamlı təbii mineral suyunun mənbəyi Şahbuz rayonunun Badamlı kəndində, dəniz səviyyəsindən 1274 metr yüksəklikdə yerləşir. Qida üçün yararlı polietilen borularla zavoda gətirilən su burada süzgəcdən keçirilərək ionlaşdırıldıqdan sonra avtomatik üsulla butulkalara doldurulur.

Zəngin tarixə malik "Badamlı" zavodu 1947-ci ildən Şahbuz rayonunda fəaliyyət göstərmişdir. Hələ sovet dövründə bu müəssisənin şöhrəti ittifaq miqyasında dolaşırdı. 1970-80-ci illərdə həmin müəssisə yenidən qurulduqdan sonra məhsulun 90 faizi respublikamızdan kənara göndərilirdi. 1990-cı ildə "Badamlı" zavodu fəaliyyətini yenidən bərpa etmişdir. 2004-cü ildə özəlləşdirilən müəssisə tədricən əvvəlki şöhrətini özünə qaytarmışdır. "Gəmiqaya Mineral Sular" MMC müəssisəyə bazar iqtisadiyyatının tələblərinə uyğun yeni həyat vermişdir. Naxçıvan şəhərində elmi-texniki tərəqqinin ən son nailiyyətləri əsasında yaradılmış yeni zavod rəqabətə davamlı məhsullar buraxmağa başlamışdır.

Naxçıvan şəhərində tikintisinə 2008-ci ilin avqustunda başlanmış zavod 2,1 hektar ərazidə yerləşir. Binanın ümumi sahəsi 9 min 590, istehsal sahəsi isə 3 min 600 kvadratmetrdir.

Müəssisəyə iki boru xətti çəkilmişdir. Qazlı mineral süfrə suyunu Badamlı yatağından nəql edən xəttin uzunluğu 25 kilometr, bu cür qazsız

süfrə suyu istehsalı üçün Batabat-Salvartı yaylağından çəkilən boru xətinin uzunluğu isə 35 kilometrdir.

Diqqətə çatdırıldı ki, zavodda Fransanın məşhur "SİDEL" şirkətinin avadanlığı quraşdırılmışdır. "SİDEL" mineral suların qablaşdırılması xətlərinin dünyada bir nömrəli istehsalçısıdır. İlkin mərhələdə aparılan marketinq və menecment axtarışları nəticəsində Badamlı suyu Rusiya və bir sıra ərəb ölkələrinə ixrac oluna bilər. Bu barədə artıq ilkin danışıqlar aparılmışdır. Məhsullar alıcılara şüşə və polietilen butulkalarda çatdırılır. Polietilen və şüşə xətlərinin hər birinin saatda istehsal gücü 15 min butulkadır. Hazırda müəssisədə bir növbədə 62 nəfər çalışır. Tələbat artdıqca iş üç növbədə aparılacaq, işçilərin sayı 200-ə çatacaqdır.

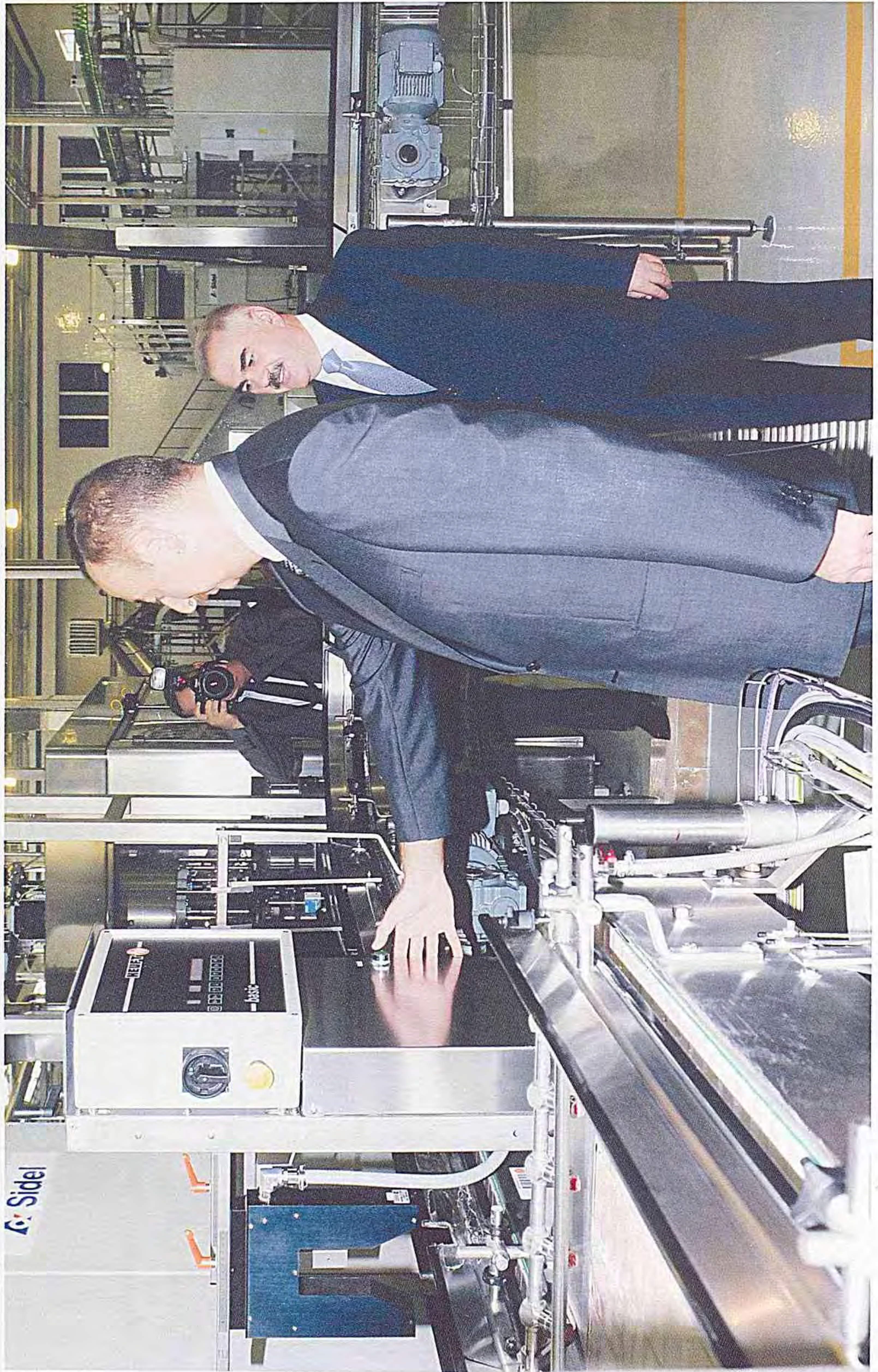
Zavodun Almaniya avadanlığı ilə təchiz edilmiş laboratoriyaları məhsulun keyfiyyətinə tam zəmanət verir.

Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyinin Elmi Tədqiqat Tibbi Bərpa İnstitutu digər mineral sulardan şəffaflığı və qoxusuz olması ilə fərqlənən "Badamlı" suyuna bu ilin iyulunda rəy vermişdir.

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva zavodun məhsullarının nümunələrinə və Badamlı suyunun dadına baxdılar.

Müəssisə ilə tanışlıqdan sonra dövlətimizin başçısı tapşırıq və tövsiyələrini verdi.

NAXÇIVAN ŞƏHƏRİNDƏ ŞAHMAT MƏRKƏZİ İSTİFADƏYƏ VERİLMİŞDİR

Avqustun 3-də Prezident İlham Əliyev Naxçıvan şəhərində yeni inşa olunmuş Şahmat Mərkəzinin açılışında iştirak etmişdir.

Mərasimə toplaşanlar dövlətimizin başçısını və xanımını hərarətlə qarşıladılar.

Prezident İlham Əliyev açılışı bildirən lenti kəsdi, bina ilə tanış oldu.

Dövlətimizin başçısına məlumat verildi ki, inşasına 2007-ci ilin sentyabrında başlanılan bina üçmərtəbəlidir. Tikintinin ümumi ərazisi 1,2 hektar, binanın sahəsi isə 4254 kvadratmetrə bərabərdir. Ən müasir avadanlıqla təchiz edilmiş mərkəzdə 192 və 54 tamaşaçı yeri olan iki beynəlxalq yarış salonu, 6 sinif otağı və kompyuter otağı vardır.

Böyük yarış salonundakı 65 şahmat masasından 12-si internetə qoşulmuşdur. Həmin masalarda aparılan şahmat oyunlarını mərkəzin internet saytına daxil olaraq izləmək mümkündür. Bundan əlavə, salonda quraşdırılan monitorlar vasitəsilə beynəlxalq yarışların videoyazısını izləmək olar. Kiçik yarış salonunda isə 25 masa vardır.

Hazırda mərkəzdə 600 şagird şahmatın sirlərinə yiyələnir. Onların təlimi ilə 15 müəllim məşğul olur. Bildirilmişdir ki, Naxçıvanda şahmat məktəbi 1982-ci ildə yaradılmışdır. Uzun illər köhnə binada fəaliyyət göstərmiş Naxçıvan şahmat məktəbinin yeni bina ilə təmin olunması burada dərslərin daha mükəmməl formada təşkilinə imkan yaradacaqdır.

Mərkəzin şagirdləri müxtəlif vaxtlarda beynəlxalq və yerli yarışlarda uğurlu nəticələr qazanmışlar. 2002-ci ildə Bakıda, sonra Batumidə keçirilən yarışlarda mərkəzin yetirmələri fərqləniblər. 2003-cü ildə 20 yaşlı şahmatçılar arasında dünya çempionatında mərkəzin iki yetirməsi iştirak etmişdir. Avropa məktəblilərinin Kiprdə keçirilən şahmat festivalında mərkəzin nümayəndəsi birinci mükafata layiq görülmüşdür.

Binanın zirzəmisində kompyuter təlim-tədris və internet mərkəzi də fəaliyyət göstərir. Mərkəzin Culfa və Şərur rayonlarında filialları yaradılmışdır. Burada kompyuterlərə texniki servis xidmətləri də göstərilir.

Binanın ətrafı abadlaşdırılmış, ağac və gül kolları əkilmiş, müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılmışdır.

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASINDA YERALTİ QAZ ANBARI İNŞA EDİLƏCƏKDİR

Avqustun 3-də Prezident İlham Əliyev Naxçıvana səfəri çərçivəsində muxtar respublikada tikiləcək yeraltı qaz anbarının texniki təklifinin sxemi ilə tanış olmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (ARDNŞ) prezidenti Rövnəq Abdullayev Nazirlər Kabinetinin 2008-ci il 11 yanvar tarixli iclasında dövlətimizin başçısının muxtar respublikada yeraltı qaz anbarının yaradılması tapşırığının icrası çərçivəsində görülən işlər haqqında məruzə etdi.

Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində bu istiqamətdə aparılan böyük həcmli tədqiqat işləri barədə məlumat verən ARDNŞ prezidenti bildirdi ki, mütəxəssislərin apardıqları araşdırmalar nəticəsində muxtar respublikada təbii qazın sıxılması və izotermik üsulla saxlanması kompleksinin yaradılması haqqında texniki təkliflər hazırlanmışdır. Təkliflərə əsasən qazın maye halına salınıb saxlanması üçün dünya standartlarına uyğun ən müasir texnologiyadan istifadə ediləcəkdir. Yeraltı qaz anbarının yaradılması muxtar respublikanın il ərzində fasiləsiz mavi yanacaq təminatının təmin olunması məqsədi daşıyır.

NAXÇIVAN ŞƏHƏRİNDƏ YENİ SƏHIYYƏ MÜƏSSISƏSİ İSTİFADƏYƏ VERİLMİŞDİR

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev avqustun 3-də Naxçıvan şəhərində yeni səhiyyə müəssisəsinin - Doğum Mərkəzinin açılış mərasimində iştirak etmişdir.

Mərasimə toplaşanlar dövlətimizin başçısını və xanımını hərarətlə qarşıladılar. Mehriban xanıma gül dəstəsi təqdim olundu.

Prezident İlham Əliyev Doğum Mərkəzinin açılışını bildirən rəmzi lenti kəsdi, yeni səhiyyə müəssisəsindəki şəraitlə tanış oldu.

Təmali 2008-ci ilin iyununda Prezident İlham Əliyev tərəfindən qoyulan mərkəzin tikintisi bir ilə başa çatdırılmışdır. Müasir üslubda tikilən Doğum Mərkəzinin binasında nümunəvi şərait yaradılmışdır. Bu, bir daha göstərir ki, Azərbaycanda səhiyyənin inkişafı, onun maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə bu sahədə həyata keçirilən tədbirlər Azərbaycan səhiyyəsinin işinin daha yaxşı təşkilinə geniş imkanlar açmışdır. Ölkəmizdə səhiyyə sisteminin yenidən qurulmasını, əhalinin sağlamlığının daha yaxşı təşkilini, bu sahədə yeni texnologiyaların tətbiqini və yeni kadr potensialının hazırlanmasını özündə əks etdirən dövlət proqramları tibbi xidmətin səviyyəsini də yüksəltmişdir. Ana və uşaq sağlamlığının qorunması istiqamətində görülən işlər bu sahədə keçmişdə ciddi narahatlıq doğuran problemlərin həllinə imkan yaratmışdır. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın bu sahədə həyata keçirdiyi tədbirlər isə birbaşa genefondun qorunmasına, mövcud problemlərin əsaslı surətdə həllinə yönəlmişdir. Fondun uşaqların sağlamlığının qorunması istiqamətində gördüyü işlər cəmiyyətdə birmənalı olaraq yüksək razılıqla qarşılanır. Bir sözlə, dövlətin maliyyə imkanları çərçivəsində pulsuz səhiyyə xidmətlərinin genişləndirilməsi və keyfiyyətinin artırılması, əhalinin sosial cəhətdən aztəminatlı təbəqə-

lərinə tibbi yardımın göstərilməsi ilə bağlı tədbirlər sisteminin hazırlanıb həyata keçirilməsi də bu qəbildəndir.

Bildirildi ki, mərkəzin ümumi ərazisi 1,26 hektardır. Binanın sahəsi isə 14.520 kvadratmetrdir. Altımərtəbəli tibb müəssisəsi 100 çarpayılıqdır. Mərkəzdəki 7 şöbədə perinatal diaqnostika və poliklinika, ekstrakorporal mayalanma, fizioloji doğuş, ginekoloji, hamiləliyin patologiyası, anesteziologiya, reanimasiya və intensiv terapiya, kliniki laboratoriya bölmələri fəaliyyət göstərir. Mərkəzdə daha iki bölmə - yeni doğulanların reanimasiya və intensiv terapiya bölməsi, yarımçıq doğulanların reanimasiya şöbələri yaradılmışdır. Səhiyyə ocağında əməliyyat bloku da vardır. Doğum Mərkəzində fizioterapiya kabinəsi, embrioloji və androloji kabinetlər, 2 böyük və 2 kiçik əməliyyat otaqları, stomatoloji, ginekoloji müayinə kabinələri şəhər sakinlərinin istifadəsinə verilmişdir. Tibb müəssisəsində 65 həkim, 102 orta, 61 kiçik tibb işçisi, 42 xidməti işçi, ümumilikdə 270 nəfər çalışır.

Burada yaradılan şəraitdən də görünür ki, Azərbaycan dövləti öz vətəndaşlarının qayğısına qalmaq üçün, ilk növbədə ölkədə səhiyyə sisteminin təkmilləşdirilməsini, fəaliyyətdə olan tibb müəssisələrinin müasir avadanlıqla təmin olunmasını diqqətdə saxlayır. Təbii ki, ölkəmizin gələcəyi olan uşaqların sağlam böyüməsi bu sahədə təməl prinsiplərdən biridir. Bu tibb mərkəzinin istifadəyə verilməsi "Uşaq ili" çərçivəsində Azərbaycan analarına və uşaqlarına ən gözəl töhfədir.

Prezident İlham Əliyev birinci mərtəbədə mərkəzin poliklinikasına, qəbul və izolyator şöbələrinə, ikinci mərtəbədə hamiləliyin patologiyası şöbəsinə, beşinci mərtəbədə fizioloji doğuş və reanimasiya bölmələrinə, palatalara baxdı.

Dövlətimizin başçısına mərkəzin ətrafındakı binalarda aparılmış bərpa və yenidənqurma işləri haqqında məlumat verildi.

Prezident İlham Əliyev mərkəzlə tanışlıqdan sonra tibb ocağının kollektivi ilə görüşdü.

Baş həkim vəzifəsini icra edən Hafizə MİRZƏYEVA dövlətimizin başçısının Azərbaycan xalqının firavanlığı naminə göstərdiyi əvəzsiz xidmətlərinin Naxçıvan əhalisində də böyük qürur hissi doğurduğunu bildirərək dedi:

-Hörmətli Prezident!

Naxçıvan bu torpağın adını yüksəldən, şöhrətləndirən, onu dünyaya tanıtdıran, dahilik, ucalıq rəmzi olan bir insanın vətənidir. Ulu öndər Heydər Əliyevin vətəninə, ata yurdunuza, doğma Naxçıvanımıza xoş gəlmisiniz.

Sizin gəlişinizə həmişə sevinirik. Çünki Sizinlə hər bir görüş bizdə gələcəyə inam hissi yaradır, qurub-yaratmaq əzmimizi yüksəldir. Bu gün açılışını etdiyiniz bu möhtəşəm Doğum Mərkəzi tibbin ən son nailiyyətlərini özündə əks etdirir, müasir avadanlıqla zəngindir. O, bütün Naxçıvan əhalisinə əvəzsiz bir töhfədir.

Naxçıvan Doğum Mərkəzinin kollektivi adından əmin edirəm ki, Sizin bizə etimadınızı layiqincə doğruldacaq, gələcəyimiz olan körpələrin dünyaya sağlam, gümrah göz açmaları üçün əlimizdən gələni edəcəyik.

Hörmətli Prezident, Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycanın daha gözəl gələcəyə qovuşacağına inanırıq. İnandığımız üçün də daim Sizinləyik. Bir daha bütün Naxçıvan əhalisi, Naxçıvan qadınları adından Sizə minnətdarlığımızı bildirir, Azərbaycanın gələcəyi naminə gördüyünüz möhtəşəm işlərdə uğurlar arzulayır, möhkəm cansağlığı diləyirik. Sağ olun.

Tibb ocağının kollektivini mərkəzin istifadəyə verilməsi münasibətilə təbrik edən Prezident İlham ƏLİYEV dedi:

-Bu gözəl doğum evinin açılışı münasibətilə sizi təbrik edirəm. Çox qısa müddətdə, yəni bir il ərzində belə gözəl bina, Naxçıvan üçün çox dəyərli bir tibb ocağı tikilibdir. Çünki hər bir insanın həyatı doğum evindən başlayır və biz hamımız çox istəyirdik ki, burada ən yüksək standartlar tətbiq edilsin. Körpələrin sağlam doğulması və gənc nəslin sağlam böyüməsi üçün çox böyük əhəmiyyəti olan bu doğum evi yüksək keyfiyyətlə

tikilibdir, burada ən gözəl avadanlıq quraşdırılıb. Azərbaycan xalqı sağlam olmalıdır. Gənc nəsil, uşaqlar sağlam böyüməlidirlər, dəyərli insanlara çevrilməlidirlər və insanın həyatı, sağlamlığı üçün doğum evinin çox böyük əhəmiyyəti vardır. Burada həm analara xidmət göstəriləcək, həm körpələr dünyaya sağlam gələcəklər.

Bilirsiniz ki, Azərbaycanda son illər uşaq ölümünün səviyyəsi kəskin şəkildə aşağı düşmüşdür. Bütün dövrlərə xas olan bu mənfi statistika görülən tədbirlər, yeni səhiyyə ocaqlarının yaradılması nəticəsində yaxşılaşmağa doğru dəyişmişdir. Bu doğum evinin imkanları o qədər genişdir ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasında hər bir körpə dünyaya gözünü bu doğum evində açmağa bilər. Çox önəmlidir ki, burada yüksək tibbi xidmət göstərilsin. Mən əminəm, bu belə də olacaq və Naxçıvan həkimləri həmişə olduğu kimi öz peşəkarlığını göstərəcəklər.

Biz bütövlükdə sosial məsələlərin həllinə böyük diqqət göstəririk. Səhiyyə sisteminin təkmilləşməsinə böyük vəsait qoyulur. Bu Doğum Mərkəzinin tikilməsi, bir də demək istəyirəm ki, Azərbaycanın bugünkü imkanlarını göstərir. Əgər bizim iqtisadi imkanlarımız, maliyyə resurslarımız olmasaydı, bəlkə də, bunu etmək mümkün olmazdı. Güclü iqtisadiyyat güclü sosial siyasət deməkdir və biz bu siyasətə sadıq. Bu, Heydər Əliyev siyasətidir, onun bizə qoyduğu siyasi mirasdır. Bu gün Azərbaycanın inkişafı elədir ki, biz istənilən vəzifəni həll edə bilərik.

Naxçıvan da gündən-günə gözəlləşir, abadlaşır. Mən hər il Naxçıvanda oluram. Keçən ilin iyun ayında bu Doğum Mərkəzinin təməl daşını bərabər qoyduq. Keçən bir il ərzində Naxçıvanda çox böyük, gözəl, müsbətə doğru dəyişikliklər baş vermişdir. Həm yeni müəssisələr yaradılır, tibb məntəqələri açılır, həm də şəhər gözəlləşir, abadlaşır. Naxçıvanda yaşayan insanlar əminəm ki, bu gözəl dəyişikliklərdən böyük qürur hissi duyurlar.

Mən gələcək fəaliyyətinizdə sizə uğurlar arzulamaq istəyirəm. Sizin simanızda Azərbaycanın bütün tibb ictimaiyyətini bu gözəl Doğum

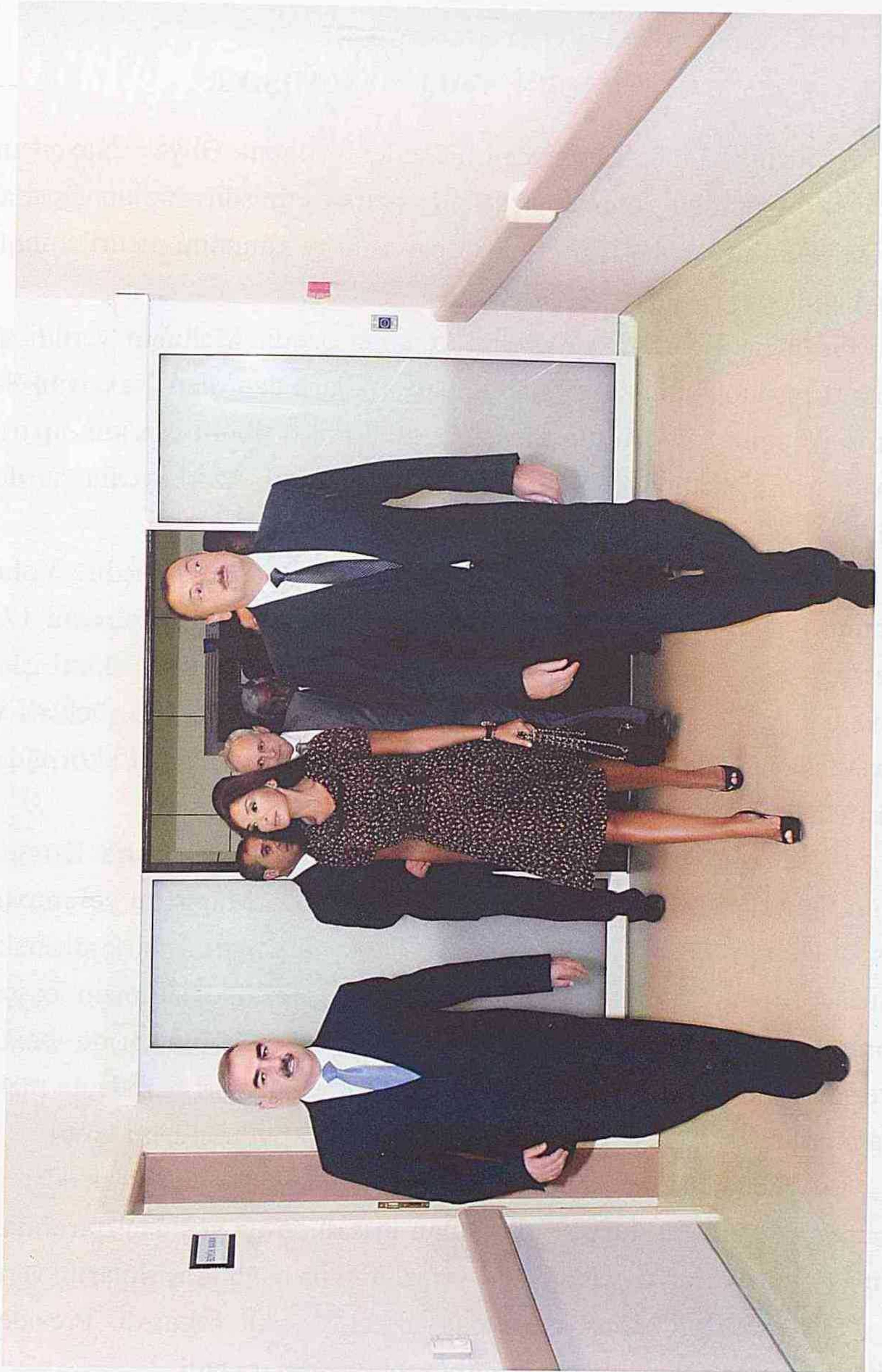

Mərkəzinin istifadəyə verilməsi münasibətilə təbrik edirəm və sizə cansağlığı arzulayıram. Sağ olun.

Sonra Prezident İlham Əliyev yeni alınmış təcili tibbi yardım avtomobillərinə baxdı.

Məlumat verildi ki, bu texnika əhaliyə səyyar tibbi xidmətin göstərilməsində etibarlı vasitədir. Ən müasir avadanlıqla təchiz olunmuş bu avtomobillər çağırışlara vaxtında çatmağa və mükəmməl ilkin tibbi yardım göstərməyə imkan verir. Səyyar tibbi xidməti təcrübəli heyətlər yerinə yetirəcəkdir.

NAXÇIVAN-SƏDƏRƏK AVTOMOBİL YOLU AÇILMIŞDIR

Avqustun 3-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Naxçıvan-Sədərək avtomobil yolunun açılışında iştirak etmişdir. Yolun Duzdağ qovşağında inşaatçılar dövlətimizin başçısını və xanımını mehribanlıqla qarşıladılar.

Prezident İlham Əliyev yolun sxeminə baxdı. Məlumat verildi ki, muxtar respublikanın əsas strateji magistrallarından olan Naxçıvan-Sədərək yolunun yenidən qurulması, burada əsaslı tikinti işlərinin aparılması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Çünki bu yol Azərbaycanı qardaş Türkiyə ilə birləşdirən yeganə quru yoludur.

Burada tikinti işlərinə 2008-ci ilin martında başlanmışdır. Yolun ümumi uzunluğu 78,5 kilometr, eni 23 metr, asfalt hissəsinin eni 17,2 metrdir. Yolun 55,5 kilometri artıq hazırdır, qalan hissədə tikinti işləri davam etdirilir. Magistral yolun kənarlarında xüsusi su ötürücüləri və arxlar çəkilmişdir. Dördzolaqlı yolun üzərində inşa olunan altı körpüdən dördü artıq hazırdır.

İnşaat işlərini Naxçıvan MR Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sifarişi ilə "Gəmiqaya" şirkəti həyata keçirir. Magistral yol muxtar respublikanın Kəngərli, Şərur və Sədərək rayonlarını birləşdirməklə yanaşı, Böyük İpək yolunun bir hissəsi sayılır. Dövlətimizin başçısı yolun inşası zamanı istifadə olunmuş asfalt nümunələrinə baxdı. Prezident İlham Əliyevə ətrafda aparılan abadlıq işləri barədə də məlumat verildi. Dövlətimizin başçısı yolun açılışını bildirən lenti kəsdi.

Prezident İlham Əliyev yolun yenidən qurulmasında iştirak edən inşaatçılarla görüşdü, magistralin qalan hissəsinin də yenidən qurulmasının vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirilməsi ilə bağlı tapşırıqlarını verdi.

Dövlətimizin başçısı inşaatçılarla xatirə şəkli çəkirdi. Prezident İlham Əliyev yeni magistralda avtomobili özü idarə etdi.

ŞƏRURDA OLİMPIYA-İDMAN KOMPLEKSİ İSTİFADƏYƏ VERİLMİŞDİR

Avqustun 3-də Prezident İlham Əliyev Şərur rayonunda Olimpiya-İdman Kompleksinin açılışında iştirak etmişdir.

Şərur ictimaiyyətinin və Naxçıvan MR idman ictimaiyyətinin nümayəndələri dövlətimizin başçısını və xanımını hərarətlə qarşıladılar. Mehriban xanıma gül dəstəsi təqdim olundu.

Son illər muxtar respublikada inşa olunan nəhəng infrastruktur obyektləri sırasında Şərur Olimpiya-İdman Kompleksi də vardır. Azərbaycanda idman hərəkətinin geniş vüsət aldığı bir vaxtda bölgələrdə olimpiya-idman komplekslərinin inşası xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bu, regionlarda idmana olan xüsusi münasibətdən, digər tərəfdən də gənc nəslin sağlam böyüməsi istiqamətində dövlət dəstəyinin yüksək səviyyəsindən xəbər verir.

Dövlətimizin başçısının tapşırığına əsasən təkcə 2008-ci ildə 8 olimpiya-idman kompleksinin açılışı olmuşdur. Hazırda 20-dən çox kompleks inşa olunur. Prezident İlham Əliyevin regionlara səfərləri çərçivəsində yeni olimpiya-idman komplekslərinin açılışında, bəzilərinin isə təməlqoyma mərasimində iştirak etməsi bu sahəyə qayğının daha da artdığını göstərir. Yeni idman obyektləri dünya standartlarına cavab verməklə yanaşı, həm də ölkəmizdə yaradılan idman infrastrukturunun güclü əsaslara söykəndiyini təsdiqləyir.

Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban Əliyevanın idmançılara diqqət və qayğısı da idmanın inkişafına mühüm töhfələr verir. Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının prezidenti kimi Mehriban xanım Əliyevanın uğurlu fəaliyyəti bu sahədə ölkəmizin ciddi nailiyyətlər əldə etməsi ilə müşayiət olunur. Bir sözlə, Azərbaycan dünya idman aləminə aparıcı mərkəzlərdən biri kimi daxil olmuşdur. Prezident İlham Əliyevin bu istiqamətdə göstərdiyi səy-

lər ölkəmizin bütün sahələrdə olduğu kimi, idman aləmində də yetərincə nüfuz qazanması ilə nəticələnmişdir.

Prezident İlham Əliyev açılışı bildirən lenti kəsdi, Olimpiya-İdman Kompleksi ilə tanış oldu. Məlumat verildi ki, kompleksin tikintisinə 2007-ci ilin iyununda başlanmışdır. Kompleksin ümumi ərazisi 9 hektardır, 4 hektar sahədə yaşıllaşdırma işləri aparılmışdır. Binanın sahəsi 12.086 kvadratmetrdir. Buraya mehmanxana, idman kompleksi, 142 tamaşaçı yeri olan üzgüçülük hovuzu daxildir. Bundan əlavə, kompleksdə 2400 tamaşaçı yeri olan süni örtüklü stadion, tennis kortları, mini futbol, basketbol və voleybol meydançaları vardır. Üçmərtəbəli, 60 nəfərlik mehmanxanada hər cür rahatlığı olan 30 otaq, iclas zalı, 68 nəfərlik yeməqxana fəaliyyət göstərir. İkimərtəbəli idman kompleksindəki oyun zalında həm mini futbol, həm də boks, güləş, basketbol yarışları keçirmək mümkündür. Kompleksdə iki trenajor zalı da vardır. Burada ulu öndər Heydər Əliyevin və Prezident İlham Əliyevin idmana diqqət və qayğısını, habelə Şərur idmançılarının uğurlarını əks etdirən guşə də yaradılmışdır. Olimpiya-İdman Kompleksi Şərur rayonunda idmanın müxtəlif sahələrinin müasir tələblər səviyyəsində inkişaf etdirilməsi üçün lazımi avadanlıqla təchiz olunmuşdur.

Prezident İlham Əliyev mehmanxanada, idman kompleksində, qapalı meydançada, stadionda yaradılan şəraitlə tanış oldu. Sonra dövlətimizin başçısı 2400 tamaşaçı yeri olan süni örtüklü stadiona gəldi, burada idmançılarla görüşdü, onlara hədiyyələr verdi.

İdmançıları təbrik edən Prezident İlham ƏLİYEV dedi:

-Bu gün gözəl Olimpiya kompleksinin açılışı münasibətilə idmançıları təbrik edirəm. Bütün idmançılara idmanda yüksək nailiyyətlər qazanmaq arzulayıram.

Dövlətimizin başçısı futbol topunu dəqiq zərbə ilə qapıya yönəltdi.

Prezident İlham Əliyev kompleksin üzgüçülük hovuzunda yaradılmış şəraitlə də tanış oldu.

ŞƏRUR RAYON İCTİMAİYYƏTİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ İLƏ GÖRÜŞ

Avqustun 3-də Prezident İlham Əliyev Olimpiya-İdman Kompleksinin açılışından sonra Şərur rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşmüşdür.

Dövlətimizin başçısı şərurluları təbrik edərək dedi:

-Təbrik edirəm! Güzəl olimpiya mərkəzi tikilib. Bu gün onun açılışını qeyd etdik. Mən çox şadam ki, Şərurda belə gözəl, müasir Olimpiya-İdman Kompleksi yaradılıbdır. Ən yüksək standartlar tətbiq olunub. Azərbaycanın indi bütün bölgələrində belə gözəl komplekslər tikilir. Birincilərdən biri də Naxçıvanda tikilmiş, 2002-ci ildə ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən açılmışdır. Bu gün Şərurda belə gözəl idman qurğusu açılıb. Böyük hadisədir.

Həm idmançılar üçün, həm rayon sakinləri üçün burada bütün şərait yaradılıb. Həm idman mərkəzi, eyni zamanda, istirahət zonası vardır. Üzgüçülük hovuzu, gözəl mehmanxana, açıq meydançalar, yəni hər cür şərait vardır. Mən əminəm ki, bu imkandan həm idmançılar, həm də Şərur rayonunun sakinləri səmərəli istifadə edəcəklər. Bu kompleks həm rayonun hərtərəfli inkişafı, həm də Naxçıvan Muxtar Respublikası üçün böyük bir töhfədir.

Azərbaycanda idman ən yüksək səviyyədədir. Biz haqlı olaraq dünyada idman dövləti kimi tanınıırıq. Azərbaycanın idman uğurları bütün dünya tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Naxçıvanda idmanın inkişafına böyük dəstək verilir. Burada vaxtilə həm beynəlxalq yarışlar keçirilibdir, yəqin ki, yenə də keçiriləcək, həm də ki, Naxçıvan idmançıları öz imkanlarını bundan sonra daha da geniş mənada ortaya qoyacaqlar.

Bütövlükdə, Naxçıvan Muxtar Respublikasında gedən quruculuq-abadlıq işləri məni çox sevindirir. Mən hər il Naxçıvanda oluram və özüm bu gözəl hadisələrin şahidiyəm. Quruculuq-abadlıq işləri aparılır,

yeni müəssisələr, zavodlar, səhiyyə ocaqları istifadəyə verilir. Bu gün gözəl Doğum Mərkəzinin açılışını qeyd etdik. Bu mərkəz dünya standartları səviyyəsindədir. Bu birmənalıdır və dünyanın istənilən ən inkişaf etmiş ölkəsindən o kompleksi, o mərkəzi görənlər adam bunu təsdiqləyə bilər. O mərkəz kimi, bu kompleks də insanların sağlamlığı üçündür.

Sənaye müəssisələri muxtar respublikanın iqtisadi inkişafına töhfə verir. Yəni, bax, hərtərəfli inkişaf bundan ibarətdir və Naxçıvanda həm sənaye potensialı artır, iqtisadiyyat artır və sosial obyektlər - məktəblər, xəstəxanalar, idman qurğuları, yollar tikilir. Baxın görün nə gözəl yol çəkilir. Ən yüksək dünya standartlarına cavab verir. Mən özüm Naxçıvandan avtomaşını sürə-sürə gəlmişəm. Özü də yüksək sürətlə gəlmişəm, deməyəcəyəm hansı sürətlə, amma çox yüksək sürətlə və doğrudan bu, bir keyfiyyət nümunəsidir. Hər bir inkişaf etmiş ölkə belə gözəl yollarla fəxr edə bilər. Bu yolun tikintisi hələ davam edir - Sədərəyə qədər, Türkiyə sərhədinə qədər. Ondan sonrakı mərhələdə, yəqin ki, gələn ildən başlayaraq Naxçıvan şəhərindən digər istiqamətlərə aparılan yollar da yenidən qurulacaqdır. Bu, bölgəyə həm gözəllik verir, həm insanlara rahatlıq gətirir.

Mən arzu edirəm ki, bundan sonrakı illərdə də Naxçıvan Muxtar Respublikasının bütün rayonlarında belə gözəl quruculuq-abadlıq işləri aparılsın. Bir daha sizi bu gözəl idman kompleksinin açılışı münasibətilə təbrik edirəm, bütün şəxurlulara, bütün naxçıvanlılara xoşbəxtlik və cansağlığı arzu edirəm. Sağ olun.

Prezident İlham Əliyev Şərur ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə xatirə şəkli çəkirdi.

"N" HƏRBİ HİSSƏSİ İLƏ TANIŞLIQ

Avqustun 3-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri çərçivəsində "N" hərbi hissəsində olmuşdur.

Müdafiə naziri general-polkovnik Səfər Əbiyev Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə raport verdi.

Dövlətimizin başçısı hərbi hissənin yataqxanası ilə tanış oldu. Yataqxanada hərbiçilərin hərtərəfli istirahəti üçün hər cür şərait yaradılmışdır. Burada səliqə-sahman göz oxşayır.

Hərbi hissənin yeməxanası da müasirliyi ilə seçilir. Yeməxanada hərbiçilərin dolğun qidalanması üçün hərtərəfli imkan vardır.

Sonra Ali Baş Komandan İlham Əliyevə bu hərbi hissəyə gətirilən yeni müasir silahlar təqdim olundu.

Müdafiə naziri Səfər Əbiyev həmin silahlar barədə dövlət başçısına ətraflı məlumat verdi.

Son illərdə ölkəmizdə ordu quruculuğuna xüsusi əhəmiyyət verilir. Ali Baş Komandan İlham Əliyev Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə qayğısını əsirgəmir, ordunun müdafiə potensialının durmadan gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirir. Ordumuzun qüdrətlənməsi, Vətənin müdafiə qabiliyyətinin möhkəmləndirilməsi üçün kompleks tədbirlər həyata keçirilir.

Azərbaycan Ordusunun peşəkarlıqla yanaşı, maddi-texniki bazası da möhkəmlənir. Ölkəmizdə hərbi potensialın gücləndirilməsi, müasir ordunun yaranması üçün çox böyük işlər görülmüşdür. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri bu gün müasir texnika ilə təchiz edilmiş, Vətənin müdafiəsinə daim hazır olan yüksək nizam-intizama malik bir quruma çevrilmişdir. Respublikanın bütün hərbi hissələrində şəxsi heyətin üzərinə düşən müqəddəs vəzifəni hərtərəfli yerinə yetirməsi və mənalı istirahəti üçün ən yüksək səviyyədə şərait yaradılır.

**PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV NAXÇIVAN MUXTAR
RESPUBLİKASININ 85 İLLİYİNƏ HƏSR OLUNMUŞ
TƏNTƏNƏLİ MƏRASİMDƏ İŞTİRAK ETMİŞDİR**

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev avqustun 4-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 illiyinə həsr olunmuş təntənəli mərasimdə iştirak etmişdir.

Naxçıvan şəhərindəki Heydər Əliyev Sarayının salonuna toplaşanlar - Azərbaycanın, o cümlədən muxtar respublikanın tanınmış hökumət nümayəndələri, elm, mədəniyyət və incəsənət xadimləri, müxtəlif dövlətlərdən gəlmiş çoxsaylı qonaqlar, ölkəmizdəki diplomatik korpusun, Naxçıvan ictimaiyyətinin nümayəndələri Prezident İlham Əliyevi və xanımı Mehriban Əliyevanı hərarətlə qarşıladılar.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev mərasimdə geniş nitq söylədi.

**NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ 85 İLLİYİNƏ
HƏSR OLUNMUŞ TƏNTƏNƏLİ MƏRASİMDƏ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ
ZATİ-ALİLƏRİ İLHAM ƏLİYEVİN
N İ T Q İ**

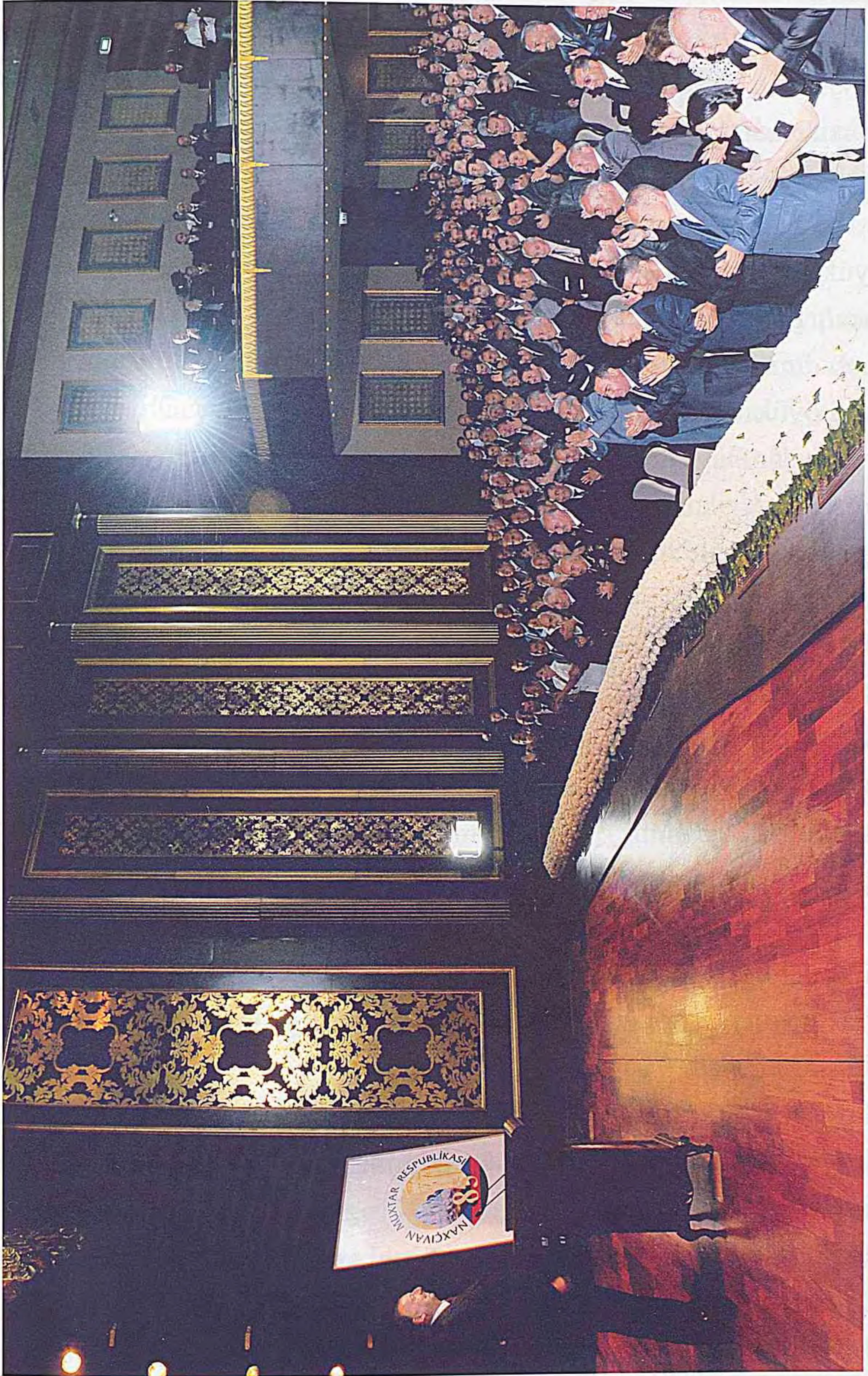
Əziz naxçıvanlılar, əziz dostlar!

Hörmətli xanımlar və cənablar!

Hörmətli qonaqlar!

Mən sizin hamınızı ürəkdən salamlayıram və sizi Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85-ci ildönümünü münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm.

Naxçıvan qədim Azərbaycan torpağıdır. Bu gözəl torpaqda əsrlər boyu xalqımız yaşayıb yaratmışdır. Naxçıvanda yerləşən tarixi və memarlıq abidələri Azərbaycan xalqının nə qədər böyük istedadı malik olduğunu əyani şəkildə göstərir. Naxçıvan Azərbaycana böyük şəxsiyyətlər bəxş etmişdir. Naxçıvan Azərbaycana ulu öndər Heydər Əliyevi bəxş etmişdir. 1924-cü ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası yarandı. Respublika yarananda biz tamamilə başqa ictimai-siyasi quruluşda yaşayırdıq və o vaxt sovet rəhbərliyi tərəfindən Azərbaycanın qədim torpağı olan Zəngəzur mahalı Ermənistanı verilmişdir. Bunun nəticəsində Naxçıvan ilə Azərbaycanın əsas hissəsi arasında coğrafi əlaqə pozuldu. Sovet İttifaqı dağılandıqdan sonra və hətta ondan bir qədər əvvəl Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasəti nəticəsində Naxçıvan blokada düşdü. Ermənistan Azərbaycanı müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda həmişə ittiham etməyə çalışır ki, Azərbaycan Ermənistanı blokada tətbiq edir. Amma əslində belə deyildir. Uzun illər ərzində Naxçıvan blokada şəraitində yaşayır və bu blokada bu gün də davam edir. Amma buna baxmayaraq Naxçıvan yaşayır, Naxçıvan inkişaf edir, Naxçıvanda böyük quruculuq işləri aparılır və Naxçıvanın uğurlu inkişafı ölkəmizin gücünü göstərir.

Sovet İttifaqının dağıldığı ərəfədə və ondan sonra Naxçıvan çox ağır günlər yaşayıb. O illərdə ancaq ulu öndər Heydər Əliyevin əzmkarlığı, qətiyyəti və siyasi bacarığı Naxçıvanı böyük bəlalardan qorudu. Azərbaycana edilmiş hərbi təcavüzdən - 1990-cı ilin 20 Yanvar faciəsindən sonra Heydər Əliyev sovet rəhbərliyini kəskin şəkildə ittiham etdi və Sovet İttifaqı Kommunist Partiyasından çıxdı. Bundan sonra ona qarşı böyük təzyiqlər başlandı. O, məcbur olub Moskvadan Bakıya döndü. Ancaq Bakıda o vaxtkı rəhbərlik təzyiqləri davam etdirirdi və Heydər Əliyev öz vətəninə, doğulduğu yerə - Naxçıvana gəldi. Onun gəlişi Naxçıvanı böyük bəlalardan qurtardı. Naxçıvanlılar Heydər Əliyevi qorudular, Heydər Əliyev isə Naxçıvanı qorudu.

Demək olar ki, ölkəmizin müstəqilliyinin bünövrəsi məhz o illərdə qoyulmuşdur. 1990-cı ildə Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının Ali Sovetinin sessiyasında qəbul edilmiş tarixi qərarlar Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini şərtləndirdi. Məhz o sessiyada - hələ Sovet İttifaqının dağılmasına təxminən iki il vaxt qalmışdı - Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının adı dəyişdirildi, "Sovet Sosialist" sözləri çıxarıldı və Naxçıvan Muxtar Respublikası elan edildi. Məhz o sessiyada Azərbaycanın üçrəngli bayrağı dövlət bayrağı kimi qəbul edildi. O vaxt Azərbaycanda hələ Sovet Azərbaycanının bayrağı dalğalanırdı. O vaxt hələ Sovet İttifaqının dağılması haqqında heç kim düşünmürdü. O ağır, o çətin anlarda bu qətiyyətli qərarlar həm Naxçıvanı qorudu, həm də Azərbaycanın gələcək müstəqilliyini şərtləndirdi.

O da həqiqətdir ki, Sovet İttifaqında, o cümlədən Azərbaycanda 1991-ci ilin mart ayında Sovet İttifaqının saxlanmasına dair keçirilmiş referendum Naxçıvanda keçirilmədi. Naxçıvan o vaxt da öz qətiyyətini göstərdi. O vaxt da Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında naxçıvanlılar öz milli xüsusiyyətlərini ortaya qoydular.

Naxçıvan üçün o illər çox ağır, çətin keçirdi. Siz naxçıvanlılar bunu

yaxşı xatırlayırsınız. İqtisadi vəziyyət çox ağır idi. Ermənistanın Azərbaycana qarşı apardığı təcavüz və işğalçılıq siyasəti nəticəsində Naxçıvan da çox ağır vəziyyətə düşmüşdü. Sənaye müəssisələri demək olar ki, dayanmışdı və Ermənistanın Naxçıvana qarşı hücumları da böyük narahatlıq doğururdu. Ancaq Heydər Əliyevin rəhbərliyi, onun qətiyyəti, naxçıvanlıların səfərbərliyi o çətin anlardan çıxmağa imkan verdi.

O vaxt Naxçıvanın müdafiə məsələləri çox ciddi ortaya qoyulmuşdu. Heydər Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri seçildəndən bir neçə gün sonra Naxçıvanda Dövlət Müdafiə Komitəsi yarandı və məhz o tədbirlər nəticəsində Naxçıvan özünü qoruya bilmişdir. Çünki o vaxt Azərbaycandan heç bir yardım göstərilmirdi, Azərbaycanın o vaxtkı rəhbərliyi Naxçıvana qarşı çox ədalətsiz siyasət aparırdı.

Ancaq Heydər Əliyevin amalı tam başqa idi. Onun məqsədi naxçıvanlıları qorumaq, Naxçıvanı qorumaq, erməni hücumlarının qarşısını almaq və muxtar respublikanın uğurlu inkişafını təmin etmək idi. O vaxt naxçıvanlılar Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında böyük qəhrəmanlıq və şücaət göstərmişdilər. Ermənistan tərəfindən edilən bütün hücumlara çox layiqli cavab verilmişdi və düşmən yerinə oturdulmuşdu. O anlarda, o aylarda, o illərdə Naxçıvanın taleyi həll olunurdu və bir daha o tarixə nəzər salaraq görürük ki, əgər Heydər Əliyev o vaxt Naxçıvanda olmasaydı, yəqin ki, Naxçıvanın taleyi çox acınacaqlı ola bilərdi.

Beləliklə, Naxçıvanın o ağır illərini yada salmaqla bir daha vurğulamaq istəyirəm ki, ulu öndər Heydər Əliyev bütün dövrlərdə, çalışdığı bütün vəzifələrdə, ictimai-siyasi quruluşdan asılı olmayaraq, həmişə Azərbaycan xalqını müdafiə edirdi, doğma Azərbaycanın inkişafına səy göstərirdi. Bunun nəticəsində bu gün Azərbaycan və onun ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvan çox sürətlə inkişaf edir. Bu inkişaf özünü bütün

sahələrdə - həm iqtisadi, həm sosial məsələlərin həllində, həm də müdafiə potensialının gücləndirilməsində, Azərbaycanın beynəlxalq mövqelərinin möhkəmləndirilməsində büruzə verir. Naxçıvanın bugünkü siması bunun əyani sübutudur.

Naxçıvanın hərbi potensialı çox yüksək səviyyədədir. Dünən hərbi hissədə olarkən mən bir daha gördüm ki, Naxçıvanın müdafiəsi üçün hər şey edilib və Naxçıvan özünü istənilən hücumlardan tam şəkildə müdafiə etməyə və eyni zamanda, istənilən hərbi vəzifəni icra etməyə qadirdir.

1993-cü ildə Azərbaycanda vətəndaş müharibəsi və erməni işğalı nəticəsində vəziyyət çox gərginləşmişdi. O vaxt xalqın tələbi ilə Heydər Əliyevin Bakıya qayıtması və Azərbaycana rəhbərlik etməsi nəticəsində ölkəmiz öz müstəqilliyini qoruya bilmişdir. Çünki müstəqilliyimiz əldən gedirdi. 1991-ci ildən başlayaraq 1993-cü ilin yay aylarına qədər Azərbaycanda baş vermiş qanlı və faciəli hadisələr müstəqilliyimizi sual altına qoymuşdu. Biz o acı tarixi yaşamışdıq. Eynilə 1918-1920-ci illərdəki kimi, cəmi iki illik müstəqillikdən sonra ölkəmizin müstəqilliyi əldən getdi. Əgər Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərliyə gəlməsəydi, 1990-cı illərdə də bu təkrar oluna bilərdi. Məhz onun söyləri nəticəsində Azərbaycan o çətin, ağır vəziyyətdən çıxma bilmişdir və 1993-2003-cü illər Azərbaycanın dirçəliş və inkişaf illəri olmuşdur. Azərbaycanın qarşısında duran əsas vəzifələr məhz o illər ərzində öz həllini tapdı. Siyasi, hərbi, iqtisadi böhran aradan qaldırıldı, Azərbaycanda sabitlik yarandı, inkişaf üçün çox mühüm addımlar atıldı. Azərbaycan xarici investisiyaları böyük həcmdə cəlb edə bilmişdir ki, bu da Azərbaycanın indiki uğurlu inkişafının təmin olunması üçün mühüm rol oynayır.

Azərbaycanda Heydər Əliyev tərəfindən başlanmış və bu gün uğurla davam etdirilən neft strategiyası ölkəmizi çox böyük dərəcədə inkişaf etdirmişdir. Məhz 1993-2003-cü illər Azərbaycanın müstəqilliyi üçün həlledici illər olmuşdur. Məhz o illərdə bugünkü Azərbaycanın - güclü Azərbaycanın yaradılması mümkün olmuşdur.

O illərdə başlanmış və uğurla davam etdirilən siyasi və iqtisadi islahatlar, ölkəmizdə gedən demokratikləşmə prosesləri, hüquqi dövlətin qurulması, qanunun aliliyi bu gün Azərbaycanı dünya birliyinə uğurla inteqrasiya etmək üçün öz rolunu oynayır. Bu islahatlar davam etdirilir, Azərbaycan müasir dövlətdir, Azərbaycanın çox güclü iqtisadi potensialı vardır. Bu iqtisadi potensial təkcə enerji amillərindən asılı deyildir. Bu il dünyada yaşanan iqtisadi və maliyyə böhranı bunu bir daha nümayiş etdirdi. Bu böhrana baxmayaraq Azərbaycan iqtisadiyyatı uğurla inkişaf edir. Bu il iqtisadi artım müşahidə olunur. Qeyri-neft sektorunda 4 faizdən çox artım olmuşdur. Ümumiyyətlə, Azərbaycanın ümumi daxili məhsulu (ÜDM) birinci altı ayda 3,6 faiz artmışdır. Bu gün Azərbaycan istənilən iqtisadi, siyasi və sosial məsələni həll edə bilər.

Ölkəmizin beynəlxalq mövqeləri möhkəmləndirilir. Azərbaycan dünya birliyində etibarlı tərəfdaş kimi tanınır və bizimlə dostluq münasibətlərində olan ölkələrin sayı artır. Azərbaycan investisiyalar üçün çox cəlbedici ölkədir. Biz bütün ölkələrlə öz münasibətlərimizi qarşılıqlı maraq, qarşılıqlı hörmət əsasında qururuq və bu, Azərbaycana böyük uğurlar gətirir. Eyni zamanda, Azərbaycanın iqtisadiyyatı o qədər güclənibdir ki, biz özümüzü tam şəkildə təmin edirik. Biz heç kimdən asılı deyilik, heç bir maliyyə yardımına ehtiyacımız yoxdur və bu böhranlı aylar bir daha onu göstərdi ki, Azərbaycan öz hesabına yaşaya bilər və yaxşı yaşaya bilər.

Azərbaycanın bütün bölgələri bu gün inkişaf edir. Azərbaycanın iqtisadiyyatı çoxşaxəli iqtisadiyyatdır. Son illər ərzində qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün böyük investisiyalar qoyulmuşdur. O investisiyaların böyük əksəriyyəti dövlət tərəfindən qoyulmuşdur. Həm sənaye potensialının inkişafı, həm yeni iş yerlərinin açılması, həm də idxalın azalması və yerli istehsalın artırılması üçün görülən əməli tədbirlər nəticəsində biz bu gün özümüzü demək olar ki, bütün cəhətlərdən təmin edirik. Enerji təhlükəsizliyimiz təmin edilib, nəqliyyat təhlükəsizliyimiz

təmin edilib, ərzaq təhlükəsizliyimiz təmin edilib. Bu üç amil hər bir ölkənin inkişafı üçün mühüm rol oynayır. Bu üç istiqamətdə Azərbaycan çox böyük uğurlarla fəxr edə bilər. Bu vaxta qədər əldə edilmiş uğurlar əlbəttə ki, bundan sonrakı illərdə böyük rol oynayacaqdır. Biz iqtisadi və siyasi islahatları bundan sonrakı illərdə davam etdirəcəyik.

Azərbaycanda sosial məsələlərin həllinə çox böyük diqqət göstərilir. Bu da ulu öndər Heydər Əliyevin siyasətidir: güclü iqtisadiyyat, güclü sosial siyasət və insanların rifah halının yaxşılaşdırılması üçün atılmış konkret addımlar. Bizim siyasət konkret işlər deməkdir. Bizim siyasət insanların gündəlik həyatında özünü göstərir. Bizim siyasət Azərbaycanın iqtisadi gücündə özünü göstərir. Bu siyasət müstəqil ölkəmizi çox böyük dərəcədə gücləndirir və bir daha demək istəyirəm ki, beynəlxalq mövqelərimizi təmin edir. Bölgədə Azərbaycanın iştirakı olmadan istər siyasi, istər iqtisadi, energetika və başqa sahələrdə heç bir layihə, heç bir təşəbbüs icra edilə bilməz. Azərbaycan enerji təhlükəsizliyi üçün çox önəmli ölkəyə çevrilibdir. Biz özümüzü tam şəkildə təmin edirik. Azərbaycanın enerji potensialı çox böyükdür və biz bu potensialdan çox səmərəli şəkildə istifadə edirik.

Mən dünən Naxçıvanda yeni tikilmiş, yaxud da ki, təmir edilmiş bir neçə obyektin, o cümlədən, Heydər Əliyev Sarayının yenidən qurulmasından sonra açılışında iştirak etdim. Bu gün Heydər Əliyev Sarayında əsaslı təmirdən sonra birinci tədbirdir. Əlbəttə ki, bu tədbir məhz Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə bağlı olmalı idi. Mən çox şadam ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85-ci ildönümünü biz bu gözəl sarayda - ulu öndər Heydər Əliyevin adını daşıyan sarayda qeyd edirik.

Dünən, eyni zamanda, Naxçıvanda həm sənaye müəssisələrinin, həm də sosial obyektlərin açılışı olub. Çox gözəl Doğum Mərkəzinin açılışı olub. Şərurda yeni, müasir Olimpiya Kompleksinin açılışında iştirak etdim. Şahmat məktəbi, "Badamlı" zavodu, Heydər Əliyev Sarayı - ancaq bir gündə bir neçə gözəl, müasir obyektin açılması bir daha onu

göstərir ki, Naxçıvan çox uğurla, çox sürətlə inkişaf edir.

Bunu Naxçıvan sakinləri görürlər, bilirlər, eyni zamanda, mən əminəm ki, Bakıdan gəlmiş qonaqlar bu gün bunu görə biləcəklər. Mən hər il Naxçıvanda oluram və hər dəfə Naxçıvanda gördüyüm dəyişikliklər məni ürəkdən sevindirir, çox sevindirir. Naxçıvan ən müasir şəhərə çevrilibdir. Naxçıvan Muxtar Respublikasında ən müasir infrastruktur yaradılır, sosial obyektlərin tikintisi geniş vüsət alıbdır. Məktəblər, xəstəxanalar tikilir. Bu gün Şahbuz rayonunda mərkəzi xəstəxananın açılışında iştirak edəcəyik. Naxçıvanda sənaye obyektlərinin tikintisi uğurla gedir və artıq muxtar respublikanın çox önəmli ixrac potensialı yaradılır.

Kənd təsərrüfatının inkişafında böyük işlər görülübdür. Naxçıvan özünü taxilla təmin edir. Burada son illər ərzində istifadəyə verilən emal müəssisələri Naxçıvanın tələbatını ödəyir və eyni zamanda, böyük ixrac potensialını yaradır. Vayxır su elektrik stansiyasında istehsal olunan elektrik enerjisi Naxçıvanın enerji potensialını gücləndirir. Orada yaradılmış dəryaça Naxçıvanın suvarma problemlərini həll edir. Muxtar respublikada yaradılmış elektrik stansiyaları həm daxili tələbatı tam şəkildə ödəyir, eyni zamanda, Naxçıvan bu gün qonşu Türkiyəyə elektrik enerjisi ixrac edir. O Naxçıvan ki, əvvəllər qaranlıq, zülmət içində yaşayırdı. Bu gün Naxçıvan nurlu, işıqlı şəhərdir. Naxçıvanın ixrac potensialı gündən-günə artacaqdır.

Naxçıvanda qazlaşdırma prosesi tamamilə başa çatıb. On üç il fasilədən sonra 2005-ci ilin sonunda Naxçıvana qazın verilməsi bərpa edildi. Biz dünən Naxçıvanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün əlavə tədbirlərin görülməsi haqqında konkret qərarlar qəbul etdik. Naxçıvanda tikiləcək böyük həcmli qaz anbarları qış aylarında muxtar respublikanı dayanıqlı qazla təmin etmək üçün imkan yaradacaqdır.

Bütün bunlar muxtar respublikanın iqtisadi və sənaye potensialını gücləndirir, Naxçıvanda çox geniş quruculuq, abadlıq işləri aparılır,

şəhər gözəlləşir, yeni binalar tikilir, köhnə binalar təmir edilir. Bir sözlə, hər bir Naxçıvan sakini əldə edilmiş bu uğurlarla haqlı olaraq fəxr edə bilər. Mən bütün naxçıvanlıları bu böyük uğurlar münasibətilə təbrik etmək istəyirəm. Naxçıvan rəhbərliyinə və Naxçıvanın rəhbəri Vasif Talibova öz minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm.

Əziz dostlar, bu gün bayram günüdür. Biz bu bayramı birlikdə qeyd edirik. Gələcəkdə belə bayramlar çox olacaq, həm muxtar respublikanın yubileyləri, eyni zamanda, burada yaradılmış hər bir böyük müəssisə, səhiyyə, təhsil ocağı bizim üçün bayramdır. Naxçıvanın güclü olması Azərbaycanın güclü olması deməkdir. Naxçıvan strateji ərazidə yerləşir. Naxçıvanın çox böyük siyasi və strateji əhəmiyyəti vardır. Azərbaycanın müstəqilliyinin əldə edilməsində Naxçıvanın və naxçıvanlıların çox böyük əməyi olmuşdur. Mən əminəm ki, həmişə olduğu kimi naxçıvanlılar bundan sonra da Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi işində, Azərbaycanın müasir dövlət kimi inkişaf etməsi işində öz sözlərini deyəcəklər və öz dəyərli töhfələrini verəcəklər.

Əziz dostlar, mən bu gözəl yubiley münasibətilə sizi bir daha ürəkdən təbrik etmək istəyirəm, sizə cansağlığı, işlərinizdə yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

Yaşasın Naxçıvan Muxtar Respublikası!

Eşq olsun Azərbaycan xalqına!

(Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nitqi böyük diqqətlə dinləndi və dəfələrlə sürəkli alqışlarla qarşılandı)

Sonra Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif TALIBOV çıxış edərək demişdir:

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ
TƏŞKİL OLUNMASININ 85 İLLİK YUBİLEYİ MÜNASİBƏTİ İLƏ
KEÇİRİLƏN TƏNTƏNƏLİ YİĞİNCAQDA MUXTAR
RESPUBLİKA ALİ MƏCLİSİNİN SƏDRİ VASİF TALİBOVUN
ÇIXIŞI

Möhtərəm Prezident!

Yubiley tədbirinin hörmətli iştirakçıları!

85 il bundan əvvəl - 1924-cü il fevral ayının 9-da Azərbaycanın dövlətçilik tarixində özünəməxsus mərhələ təşkil edən mühüm bir hadisə baş verdi: Naxçıvan Muxtar Respublikası təşkil olundu.

Naxçıvanın muxtariyyəti böyük tarixi, hərbi-siyasi və diplomatik mübarizələrin nəticəsi kimi meydana çıxmış, gərgin, ağır, eyni zamanda şərəfli bir yol keçmişdir. Ötən 85 il ərzində çox hadisələr olmuşdur. Həmin hadisələrin fonunda ümummilli lider Heydər Əliyevin aşağıdakı fikirləri bütün dövrlər üçün ciddi aktualıq kəsb edir: *"Naxçıvanın muxtariyyəti tarixi nailiyyətdir, biz bunu qoruyub saxlamalıyıq. Naxçıvanın muxtariyyəti Naxçıvanın əldən getmiş başqa torpaqlarının qaytarılması üçün ona xidmət edən çox böyük amildir. Biz bu amili qoruyub saxlamalıyıq"*.

Bu əlamətdar gündə Naxçıvanın və onun muxtariyyətinin böyük hamisi, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, ümummilli lider Heydər Əliyevin əziz xatirəsini yad edir, ruhu şad olsun, deyirik.

Xalqımızın böyük oğlunun siyasi xəttinin davamçısı cənab İlham Əliyev Azərbaycanın, o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasının tarixinə və müasir inkişafı ilə bağlı məsələlərə böyük həssaslıq, əsl dövlətçilik münasibəti göstərir. Azərbaycanın qədim və zəngin mədəniyyətə, çoxəsrlik dövlətçilik ənənələrinə malik olan Naxçıvan diyarının muxtariyyət tarixinin diqqətlə öyrənilməsi və təbliğ olunması vacibliyini bir vəzifə kimi qarşıya qoyan ölkə rəhbəri demişdir:

"Ermənistanın apardığı təcavüzkarlıq siyasəti nəticəsində Azərbaycandan qismən təcrid olunmuş vəziyyətdə, blokada şəraitində yaşamaq məcburiyyətində qalan, tez-tez bədnam qonşuların ərazi iddiaları obyektinə çevrilən Naxçıvanın tarixinin hələ də tədqiq edilməyə ehtiyacı olan səhifələri açılmalı, bu diyarın tam dolğun, obyektiv tarixi xalqımıza, habelə dünya ictimaiyyətinə olduğu kimi çatdırılmalı, erməni siyasətçilərinin tarixi saxtalaşdırmaq cəhdlərinə tutarlı cavab verilməlidir".

Naxçıvan Muxtar Respublikasının yubiley tədbirlərinin keçirilməsi muxtariyyət tariximizin yenidən və əsaslı şəkildə öyrənilməsi, xalqımızın dünəni, bu günü və sabahı üçün çox mühüm əhəmiyyəti olan hadisədir.

Naxçıvan ən qədim dövrlərdən başlayaraq Azərbaycan dövlətçiliyinin və azərbaycançılığın qorunub saxlanmasında özünəməxsus rol oynamışdır. Əlverişli təbii-coğrafi mövqeyi, Şərqlə Qərbi birləşdirən qədim İpək yolunun üstündə yerləşməsi onu fəatehlərin, böyük dövlətlərin geosiyasi maraqlarının kəsişdiyi regiona çevirmişdir. Ərazisi dəfələrlə işğal olunsa da, əldən-ələ keçsə də, Naxçıvan heç vaxt qəddini əyməmiş, xalqımıza məxsus mədəniyyəti, adət-ənənələri, ən vacibi isə, tarixi ərazisini qoruyub saxlaya bilmiş, müasir dövrümüzədək gətirib çıxarmışdır.

Naxçıvan ölkəmizin dövlətçilik tarixində də mühüm rol oynamışdır. Min illər boyunca Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan bu torpaqda onuncu əsrdə "Naxçıvan şahlığı" adlı xüsusi feodallıq yaranmış, Naxçıvan şəhəri on ikinci əsrdə qüdrətli Atabəylər dövlətinin paytaxtı olmuşdur. 1747-ci ildə Azərbaycan ərazisində yaranmış 18 xanlıqdan biri olan Naxçıvan xanlığı bölgənin inkişafına, müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsinə, inzibati idarəçiliyin formalaşmasına özünəməxsus töhfələr vermişdir. Bu dövrdə Naxçıvan xanlığının oynadığı rolu dövlətçilik tarixi baxımından müstəsna xidmət kimi dəyərləndirən ulu öndərimiz demişdir: *"Azərbaycanın bir parçası olan Naxçıvanda dövlətçilik sonrakı dövrlərdə, orta əsrlərdə də olubdur. Azərbaycanın xanlıqlara*

bölinən dövründə də Naxçıvan xanlığı yaranıbdir. Naxçıvan xanlığı Atabəylər dövlətçiliyinin davamı kimi özünü göstəribdir. İrəvan xanlığı, Naxçıvan xanlığı, Azərbaycanın başqa bölgələrinin xanlıqları - bu xanlıqlar Azərbaycan dövlətçiliyini təmsil ediblər, Azərbaycanı qoruyub yaşadıblar. O dövrdə ayrı-ayrı ölkələr tərəfindən Azərbaycanı, o cümlədən Naxçıvanı ələ keçirmək cəhdləri olmuşdur. Azərbaycan xalqı bunlara sinə gərmiş, o cümlədən naxçıvanlılar Naxçıvanı qoruyub saxlamışlar".

Naxçıvanın xarici müdaxilələrdən qorunmasında Araz-Türk Respublikasının da mühüm xidmətləri olmuşdur. 1918-ci ildə Naxçıvan şəhəri bir milyondan çox əhaliyə malik olan Araz-Türk Respublikasının paytaxtı idi. Tarixi proseslərin sonrakı inkişafının nəticəsi olaraq Naxçıvan 1921-ci ilin martından Naxçıvan Sovet Sosialist Respublikası, 1923-cü il iyunun 16-dan Naxçıvan Diyarı, 1924-cü il fevralın 9-dan Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikası, 1990-cı il noyabrın 17-dən isə Naxçıvan Muxtar Respublikası adlandırılmışdır.

Naxçıvanın muxtariyyət qazanması Azərbaycan xalqının ən mühüm nailiyyətlərindən biridir. Naxçıvan Muxtar Respublikası milli mənsubiyyətə görə yox, 1918-1924-cü illərdə cərəyan edən daxili və xarici amillərin təsiri altında yaranmış, 1920-ci il dekabrın 2-də Rusiya və Ermənistan arasında imzalanmış hərbi-siyasi sazişə əsasən qədim Azərbaycan torpağı olan Zəngəzurun Ermənistana verilməsindən sonra isə tarixi zərurətə çevrilmişdi.

Naxçıvana muxtariyyət statusunun verilməsinin səbəblərindən biri də bu faktorun böyüyərək regional çərçivədən çıxması və beynəlxalq hüququn subyektinə çevrilməsidir. Aparılmış siyasi və diplomatik söylərin nəticəsi kimi Naxçıvanın tarixi taleyi yalnız 1921-ci ildə imzalanmış 2 mühüm beynəlxalq sənəddə - Moskva və Qars müqavilələrində öz əksini tapmış, Moskva müqaviləsinin 3-cü, Qars müqaviləsinin isə 5-ci maddəsində muxtariyyətin əsasları, eyni zamanda Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisi təsdiq olunmuş, bu ərazinin beynəlxalq

müqavilələrlə qorunan toxunulmazlıq hüququ təsbit edilmişdir. Olduqca çətin bir şəraitdə beynəlxalq müqavilələrin imzalanması və iştirakçı dövlətlərin parlamentlərində təsdiq olunması gənc Azərbaycan diplomatiyasının şəksiz qələbəsi idi.

Bu müqavilələrin davamı və yaranmış real vəziyyətin hüquqi təsdiqi olaraq 1924-cü il fevralın 9-da Azərbaycan Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının yaradılması haqqında Dekret verdi. Həmin sənəddə deyilirdi: "Naxçıvan diyarı Azərbaycanın himayəsində Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasına çevrilsin".

Ümummilli liderimizin dediyi kimi, *"Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaradılması Azərbaycan xalqının olduqca mürəkkəb bir siyasi şəraitdə əldə etdiyi ən böyük tarixi nailiyyət idi"*.

Qeyd olunanlar onu göstərir ki, ötən dövr ərzində ölkəmizdə muxtariyyətin möhkəm siyasi və hüquqi bazası formalaşmış, böyük bir inkişaf yolu keçmişdir. Naxçıvanın muxtar respublika statusu bu bölgənin 85 illik tarixi taleyində, onun ərazisinin qorunub saxlanmasında və təhlükəsizliyinin təmin edilməsində çox mühüm rola malikdir.

Ötən əsrin 90-cı illərində - bölgəyə erməni hücumlarının aramsız xarakter aldığı bir dövrdə, Azərbaycanın əsas ərazisi ilə əlaqələrin kəsildiyi şəraitdə Naxçıvanın muxtariyyət statusu çevik siyasi, iqtisadi və humanitar xarakterli addımların atılmasına, muxtariyyətin ərazisinə edilən qəsdlər barədə beynəlxalq ictimaiyyətin məlumatlandırılmasına, beləliklə də, Azərbaycanın tarixi ərazisinin qorunub saxlanmasına imkan yaratmışdır. 1990-cı il yanvarın 18-də SSRİ Müdafiə Nazirliyinin 7-ci Ordusunun köməyi ilə muxtar respublikanın Kərki kəndi ermənilər tərəfindən işğal olunandan sonra, yanvarın 19-da Naxçıvan Ali Soveti "Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasında yaranmış ictimai-siyasi vəziyyət haqqında" məsələni müzakirəyə çıxartmış, "Naxçıvanın ərazi bütövlüyü və vətəndaşlarının həyatı təhlükə qarşısında qaldığından

və beynəlxalq Qars müqaviləsinin şərtləri kobud şəkildə pozulduğundan" Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının SSRİ-nin tərkibindən çıxması haqqında qərar qəbul etmişdi. Qeyd etmək lazımdır ki, bu qərar Sovetlər Birliyinin dağılması, Azərbaycan xalqının və digər müttəfiq respublikaların xalqlarının suverenlik əldə etməsi üçün atılmış ilk addımlardan idi.

Naxçıvanın muxtariyyət statusu ötən əsrin 90-cı illərində Azərbaycanın müstəqillik uğrunda apardığı mübarizə dövründə mühüm mərhələ təşkil etmişdir. Bu status imkan verirdi ki, ulu öndər Heydər Əliyevin 1990-93-cü illərdəki siyasi fəaliyyəti dövründə Naxçıvan, xalqımızın suveren hüquqlarının təmin edilməsi uğrunda gedən mübarizənin mərkəzinə çevrilsin. Bu dövrdə ölkəmizin müstəqilliyi ilə bağlı qanunvericilik təşəbbüsü hüququ istisnasız olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinə məxsus olmuşdur. Belə ki, 1990-cı il noyabrın 17-də ümummillə liderimizin rəhbərliyi ilə keçən Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikası Ali Sovetinin birinci sessiyasında "Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının adının dəyişdirilməsi haqqında", "Naxçıvan Muxtar Respublikasının ali dövlət hakimiyyət orqanları haqqında", "Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət rəmzləri haqqında" tarixi qərarlar qəbul olunmuşdur. O zamankı Azərbaycan rəhbərliyinin Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqının qorunub saxlanmasına dair göstərdiyi təşəbbüslərin əksinə olaraq, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi 1991-ci il 14 mart tarixli qərarı ilə SSRİ-nin saxlanmasına dair ümumittifaq referendumunda Naxçıvan Muxtar Respublikasının iştirakının yolverilməz olduğunu bəyan etmişdir. 1991-ci ilin oktyabrında "Keçid dövründə SSR İttifaqının dövlət hakimiyyət və idarəetmə orqanları haqqında" SSRİ qanununun müzakirəsi zamanı da Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi Azərbaycan dövlət hakimiyyət orqanlarından fərqli mövqe tutaraq SSRİ-nin yenidən bərpasına və unitar ittifaq dövlətinin möhkəmləndirilməsinə yönəldilən

cəhdləri rədd etmiş, Azərbaycan Ali Sovetindən də müvafiq qərarların qəbul olunmasını xahiş etmişdir.

Naxçıvanın muxtariyyət statusu bu dövrdə erməni işğalı təhlükəsinin aradan qaldırılması, ağır blokada şəraitində adamların yaşayışının təmin olunması sahəsində də taleyüklü qərarların qəbul edilməsinə şərait yaratmış, Naxçıvan Muxtar Respublikasının rəhbəri kimi ümummilli lider Heydər Əliyev qonşu İran və Türkiyə respublikaları ilə əlaqələr quraraq bu ölkələrdə səfərlərdə olmuş, müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığa dair protokollar imzalamışdır.

Naxçıvanın muxtariyyət statusu bu gün də Azərbaycandan ayrı düşmüş, blokada şəraitində yaşayan regionda dövlət hakimiyyət orqanlarının ahəngdar fəaliyyətini təşkil edən mühüm amildir. Əsası ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan Naxçıvan Muxtar Respublikasının qonşu ölkələrlə əməkdaşlıq siyasəti uğurla davam və inkişaf etdirilir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Avropa Şurası ilə də geniş əməkdaşlığa malikdir. Avropa Şurasının Yerli və Regional Hakimiyyətlər Konqresinin Regionlar Palatasında Naxçıvan Muxtar Respublikasının da nümayəndələri təmsil olunmuşlar.

Qeyd etmək lazımdır ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının qanunvericilik təcrübəsi də Avropa qanunvericiliyinin tərkib hissəsinə çevrilməkdədir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyası Qanun vasitəsi ilə Demokratiya uğrunda Avropa Komissiyasının (Venesiya Komissiyası) hüquqi ekspertizasından keçmiş, bu qurum Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyası barədə rəyində bəyan etmişdir ki: "Naxçıvan Muxtar Respublikası digər Avropa muxtariyyətləri arasında geniş muxtariyyətə malikdir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyası bütövlükdə muxtariyyətin idarə edilməsi qaydalarını şərtləndirən normal əsaslar yaradır və qitənin digər muxtariyyətlərinin səlahiyyətlərinin və əsaslarının müəyyənləşdirilməsində model kimi çıxış edə bilər".

Göründüyü kimi, bu gün də özünün yüksək qiymətini tapan və model kimi dəyərləndirilən Naxçıvanın muxtariyyət statusu bölgənin tarixi taleyində əhəmiyyətli rola malik olmuş, Azərbaycanın bu qədim ərazisinin qorunub saxlanmasında və təhlükəsizliyinin təmin olunmasında mühüm faktor kimi çıxış etmişdir.

Naxçıvanın muxtariyyət bayramlarının qeyd olunmasının da böyük bir tarixi vardır. 1949-cu ildə muxtar respublikanın 25, 1964-cü ildə 40, 1974-cü ildə 50, 1984-cü ildə 60 illik yubileyləri xalqımız tərəfindən geniş şəkildə qeyd olunmuşdur. Ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra ümummilli lider Heydər Əliyevin 1999-cu il 4 fevral tarixli Fərmanı ilə qeyd olunan 75, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2004-cü il 9 fevral tarixli Sərəncamı ilə keçirilən 80 illik yubileylərin böyük siyasi, tarixi və elmi əhəmiyyəti vardır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 6 fevral tarixli Sərəncamı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 illik yubileyinin ölkəmizdə geniş şəkildə və yüksək səviyyədə qeyd olunması muxtar respublikaya göstərilən dövlət qayğısının daha bir parlaq ifadəsidir.

Möhtərəm Prezident, Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında sərəncamınıza, qayğınıza və bu əlamətdar bayramı naxçıvanlılarla bir yerdə qeyd etdiyinizə görə Sizə muxtar respublikanın bütün əhalisi adından və öz adımdan dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

Hörmətli Prezidentimizin "Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında" 2009-cu il 6 fevral tarixli Sərəncamında deyilir: *"Milli istiqlaliyyət yolunda Naxçıvanın atdığı cəsarətli addımlar bütün Azərbaycan xalqı tərəfindən rəğbətlə qarşılanmış, respublikada cərəyan edən ictimai-siyasi proseslərə öz müsbət və həlledici təsirini göstərmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası bu gün milli dövlət quruculuğu prosesinin fəal iştirakçısı olub, ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin artırılmasında və intellektual potensialının gücləndirilməsində dəyərli töhfələr*

verir".

Naxçıvan Muxtar Respublikasında həyata keçirilən quruculuq tədbirlərinin, qazanılmış uğurların kökündə ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən hazırlanmış və ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən müasir dövrün reallıqları nəzərə alınaraq zənginləşdirilmiş inkişaf proqramları dayanır.

Bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 illik yubileyi ümummilli liderimizin Azərbaycan ali rəhbərliyinə birinci gəlişinin 40 illiyini qeyd etdiyimiz bir vaxtda keçirilir. 1969-cu ilin 14 iyulu Azərbaycanın siyasi taleyinə yazılan tarix, əlamətdar gündür. Bu tarixdən başlayaraq Azərbaycan özünə, unudulmaqda olan kökünə, milli-mənəvi dəyərlərinə qayıtdı. Azərbaycançılıq məfkurəsi gücləndi. Respublikamız keçmiş Sovetlər Birliyinin aqrar əlavəsindən sənaye kompleksinin inkişaf etdiyi lider respublikalar sırasına çıxdı. İrəliyə doğru qətiyyətli sıçrayış respublika həyatının bütün sahələrini, o cümlədən regionları da əhatə etdi.

Ötən əsrin 70-ci illərindən etibarən 5 min illik tarixə malik qədim Naxçıvan da özünün əsl intibahına və inkişafa qovuşdu, ikinci ömrünü yaşamağa başladı. Şəhər və rayonların, ucqar dağ kəndlərinin siması dəyişildi. Əhalinin güzəranı yaxşılaşdı. Köhnə kəndli komalarının yerində aynabəndli evlər ucaldıldı. Naxçıvanda yeni sənaye obyektləri, su anbarları, aqrar-sənaye kompleksləri, su elektrik stansiyası yaradıldı. Sənaye istehsalının quruluşunda konserv, üzüm emalı, tikinti materialları, elektrotexnika avadanlığı, meşə və ağac emalının xüsusi çəkisi xeyli artdı. Təhsil, səhiyyə, mədəni-maarif müəssisələrinin şəbəkəsi genişləndirildi.

Şübhəsiz ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin şah əsəri bu gün dünya birliyində öz layiqli yerini tutan müasir, müstəqil Azərbaycan Respublikasıdır. Həyatının mənası hesab etdiyi Azərbaycanı dirçəltmək, tərəqqiyə qovuşdurmaq böyük öndərimizin müqəddəs amalı idi. O, bu yolda bütün enerjisini sərf edir və deyirdi: *"Mən istəyirəm ki, mənim*

arzum, istəklərim, Azərbaycan dövləti haqqında, müstəqil Azərbaycanın gələcəyi haqqında və Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvan haqqında planlarım, arzularım yerinə yetirilsin". Ulu öndərimiz arzularının həqiqətə çevriləcəyi günün çox da uzaqda olmadığını qəti əminliklə bəyan edir və bildirirdi: "İnanıram ki, axıra çatdıra bilmədiyim taleyüklü məsələləri, planları, işləri İlham Əliyev başa çatdıra biləcəkdir. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm".

Artıq rifaha və tərəqqiyə qovuşmuş müstəqil ölkəmizin zəngin quruculuq səhifələri böyük öndərimizin arzularının reallaşdığından xəbər verir. Bu reallıq heç bir siyasi güc mərkəzindən asılı olmayan, böyük dövlətlərin maraqlarını xalqının mənafeyinə tabe etdirməyi bacaran müasir, müstəqil, güclü Azərbaycandır!

Əgər ümummillə liderimiz ötən əsrin 70-ci illərində geridə qalmış aqrar Azərbaycan Respublikasını müttəfiq respublikalar içərisində lider respublikaya çevirdisə, bu gün bu siyasi kursun davamçısı hörmətli İlham Əliyev müstəqil Azərbaycanı lider dövlətə çevirdi.

Bu gün inkişaf etmiş Azərbaycan və onun Naxçıvan Muxtar Respublikası ümummillə liderimizin yaradıcı təliminə, inkişaf modelinə sanballı töhfədir.

Ölkə Prezidentinin himayəsi və iştirakı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının 80 illik yubileyinin qeyd olunduğu 2004-cü ildən ötən 5 il muxtar respublikada gedən inkişafın, irimiqyaslı quruculuq tədbirlərinin əyani ifadəsidir. Bu inkişaf ölkə rəhbərinin tükənməz qayğısı nəticəsində baş vermişdir. Bu dövrdə ölkə Prezidentinin Naxçıvan Muxtar Respublikasına etdiyi səfərlər zamanı 40-dan çox mühüm əhəmiyyətli obyektin istifadəyə verilməsi, uzun fasilədən sonra muxtar respublikaya təbii qazın nəqlinin bərpa olunması muxtar respublikanın inkişafına göstərilən dövlət qayğısının ifadəsidir.

Göstərilən diqqət və qayğının nəticəsidir ki, ötən beş il ərzində muxtar respublikada ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsalının həcmi 3,5

dəfədən çox artaraq 232 milyon manatdan 796 milyon manata çatmışdır. Adambaşına düşən ÜDM-in həcmi isə 637 ABŞ dollarından 2 min 500 ABŞ dollarına çataraq 4 dəfə artmış, büdcənin həcmi bu dövrdə 48 milyon manatdan 5,7 dəfə artaraq 273 milyon manat olmuşdur.

İqtisadiyyatın inkişafı muxtar respublikanın xarici iqtisadi əlaqələrinin də artmasına səbəb olmuşdur. Beş il ərzində xarici ticarət dövriyyəsinin həcmi 3 dəfə artaraq 39 milyon ABŞ dollarından 104 milyon ABŞ dollarına çatmışdır.

5 il ərzində yeni emal və istehsal müəssisələrinin yaradılması sənayenin inkişafına öz təsirini göstərmiş, 2004-cü illə müqayisədə 2008-ci ildə sənaye məhsulunun həcmi 26 milyon manatdan 164 milyon manata çataraq 6 dəfə artmışdır.

Məhsul istehsalının artımına birbaşa təsir göstərən amillərdən biri də özəl bölmənin inkişaf etdirilməsidir. Əgər 2004-cü ildə muxtar respublika sahibkarlarına 3 milyon manata yaxın kredit verilmişdisə, cari ildə maliyyə dəstəyinin həcmi 6 dəfə artırılaraq 19 milyon manata yaxın olmuşdur. Bunun nəticəsidir ki, 2004-2009-cu illər ərzində muxtar respublikada 184 yeni istehsal və xidmət sahəsi yaradılmışdır. İndi Naxçıvan Muxtar Respublikasında 87 növdə ərzaq, 148 növdə qeyri-ərzaq olmaqla, ümumilikdə, 235 növdə məhsula olan tələbat daxili imkanlar hesabına ödənilir.

Yeni istehsal sahələrinin istifadəyə verilməsi nəticəsində əhəlinin məşğulluq səviyyəsi artmışdır. 2003-cü il oktyabrın 1-dən 2009-cu il avqust ayının 1-dək muxtar respublikada 40 min 28 yeni iş yeri açılmışdır ki, onun da 25 min 942-si, yaxud 65 faizi daimi iş yerləri olmuşdur.

Muxtar respublika iqtisadiyyatında son illər inkişaf edən sahələrdən biri olan tikintiyə müxtəlif maliyyə mənbələri hesabına yönəldilən investisiyaların həcmi 80 milyon 196 min manatdan 309 milyon 598 min manat olmaqla 4 dəfə artmışdır.

Muxtar respublikada aparılan quruculuq tədbirləri yol infrastruktur

obyektlərinin bərpa və tikintisini də əhatə etmiş, 391 kilometr uzunluğunda yollar çəkilmiş və əsaslı təmir olunmuşdur. Həmçinin son 5 il yarım ərzində 18 körpüdə tikinti və ya əsaslı təmir işləri aparılmışdır.

Qeyd olunan dövrdə ümumtəhsil məktəblərinin, məktəbəqədər və məktəbdənkənar müəssisələrin tikintisinə də diqqət artırılmış, 26 min 618 şagird yerlik 68 orta məktəb binası, 11 uşaq bağçası, 5 məktəbdənkənar müəssisə, 9 uşaq musiqi məktəbi tikilərək və ya yenidən qurularaq gələcəyimiz olan gənc nəslin istifadəsinə verilmişdir. Məktəb tikintisində ümummilli liderimizin adını daşıyan Fond da yaxından iştirak etmiş, Fondun hesabına 2 min 726 şagird yerlik 7 məktəb tikilərək istifadəyə verilmişdir.

Ali və orta ixtisas məktəbləri, elm ocaqları üçün bina və korpusların tikintisi də diqqətdən kənarda qalmamış, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan bölməsinin institutları üçün 2 korpus, Batabat Astrofizika Rəsədxanası, Bioresurslar İnstitutunun Nəbatat bağı üçün inzibati binalar, Naxçıvan Dövlət Universiteti üçün 2 korpus və Elektron Kitabxana tikilmişdir. Muxtar respublikada fəaliyyət göstərən 3 orta ixtisas məktəbinin hamısının binası yenidən qurulmuşdur.

Görülən tədbirlər nəticəsində təhsilin səviyyəsi artmışdır. Əgər 2004-cü ildə orta məktəbi bitirən məzunlardan 49 faizi ali məktəblərə sənəd vermişdirsə, 2009-cu ildə bu göstərici 74 faiz olmuşdur. 2004-cü ildə abituriyentlərin 30 faizi və ya 891 nəfəri tələbə adını qazanmışdırsa, 2008-ci ildə bu göstərici müvafiq olaraq 40 faiz və ya 1270 nəfər təşkil etmişdir. 2004-cü ildə tələbə adını qazananların yalnız 67 nəfəri qəbul imtahanlarında 500-dən yuxarı bal toplamışdırsa, 2009-cu ildə 500-dən yuxarı bal toplayanların sayı 3 dəfə artaraq 232 nəfər olmuşdur. 2004-2008-ci illərdə əldə etdiyi yüksək nailiyyətlərə görə 13 tələbə Prezident təqaüdünə layiq görülmüşdür. Məzunlarımızdan 250 nəfəri Türkiyə, Ukrayna, İngiltərə, Rusiya Federasiyası, Amerika Birləşmiş Ştatları, Fransa və Cənubi Koreya universitetlərinə qəbul olunaraq təhsillərini davam

etdirirlər.

2007-2008-ci tədris ilində keçirilmiş "Ən yaxşı ümumtəhsil məktəbi" və "Ən yaxşı müəllim" müsabiqəsində qazandıqları nailiyyətlərə görə muxtar respublikadan 3 məktəb "Ən yaxşı ümumtəhsil məktəbi", 5 müəllim isə "Ən yaxşı müəllim" adına layiq görülmüş, birdəfəlik pul mükafatları almışlar.

Ötən dövrlərdə savadlı nəslin yetişdirilməsi ilə yanaşı əhali sağlamlığının mühafizəsi istiqamətində də tədbirlər davam etdirilmiş, 110 səhiyyə müəssisəsi tikilərək istifadəyə verilmişdir.

Təhsil və səhiyyə ilə yanaşı elm də inkişaf etmiş, muxtar respublikanın 80 illik yubileyindən ötən dövr ərzində 102 namizədlik, 22 doktorluq dissertasiyası müdafiə edilmiş, 2 nəfər Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, 5 nəfər müxbir üzv seçilmişdir. Bu müddət ərzində muxtar respublikanın alim və tədqiqatçıları tərəfindən 450-ə yaxın kitab, monoqrafiya və dərs vəsaiti hazırlanaraq dərc olunmuşdur. Muxtar respublikanın tarixi, coğrafiyası, turizmi və digər sahələri ilə əlaqədar 30 beynəlxalq simpozium və konfrans keçirilmişdir. "Nuh peyğəmbər: dünya tufanı və Naxçıvan" mövzusunda keçirilən beynəlxalq elmi forum tarixşünaslığın aktual probleminə həsr olunmuş, Azərbaycanın qədim Naxçıvan diyarının yaşı məsələsinə aydınlıq gətirilmiş, 5 min illik şəhər mədəniyyəti elmi dəlillərlə sübuta yetirilmişdir.

Naxçıvan tarixi abidələrlə zəngin bölgədir. Burada xalqımızın daş yaddaşı, kimlik möhürü olan tarixi abidələrin mühafizəsi, onların bərpa olunaraq gələcək nəsillərə çatdırılması diqqət mərkəzindədir. Son illər muxtar respublika ərazisindəki Əshabi-Kəhf Dini-Mədəni Abidə Kompleksində, Xanəgah və Qarabağlar Memarlıq komplekslərində, Naxçıvan şəhərindəki Möminə Xatın Türbəsində, Zaviyyə-Mədrəsə binasında, "Şərq hamamı" tarixi abidə kompleksində, Came məscidində, Nuh Peyğəmbərin məzarüstü türbəsində əsaslı təmir və bərpa işləri aparılmışdır. Muxtar respublika ərazisindəki tarixi abidələr yenidən tədqiq

olunmuş və pasportlaşdırılmışdır.

Əhalinin 70 faizindən çoxunun kənddə yaşayaraq aqrar sahədə çalışması kənd təsərrüfatını muxtar respublika iqtisadiyyatının əsas sahəsinə çevirmişdir. Aqrar sektorda çalışanların torpaq vergisindən başqa digər ödənişlərdən azad olunması, məhsul istehsalçılara güzəştli şərtlərlə kreditlərin verilməsi, maddi yardımların göstərilməsi, üzvi gübrələrin dəyərinin bir hissəsinin dövlət tərəfindən ödənilməsi, müasir texnika və avadanlıqların gətirilərək lizinq yolu ilə icarəyə verilməsi, mövcud su ehtiyatlarından səmərəli istifadə kimi tədbirlər kəndlinin torpağa bağlılığını daha da artırmışdır. Bunun nəticəsidir ki, 2004-cü illə müqayisədə 2008-ci ildə kənd təsərrüfatında məhsul istehsalının həcmi 78 milyon manatdan 153 milyon manata çataraq 2 dəfə artmışdır.

Ötən illərdə muxtar respublikada 16 min 830 hektar sahəni suvarmağa imkan verən Heydər Əliyev Su Anbarının tikilərək istifadəyə verilməsi, Arpaçay Su Anbarında əsaslı təmir işlərinin həyata keçirilməsi, nasos stansiyalarının qurulması, subartezian quyularının qazılması və bərpası suvarma əkinçiliyinin inkişafına müsbət təsir göstərmişdir. Bunun nəticəsidir ki, əgər 2004-cü ildə əkin altında olan cəmi torpaq sahəsi 47 min 552 hektar idisə, 2009-cu ildə bu göstərici 11 min 648 hektar artaraq 59 min 200 hektara çatmışdır.

Taxılçılıq və kartofçuluq muxtar respublikada əkinçiliyin aparıcı sahələrini təşkil edir. 2004-cü ildə 21 min 716 hektar sahədə taxıl əkilmişdirsə, 2009-cu ildə taxıl zəmilərinin sahəsi 55 faiz artırılaraq 33 min hektardan çox olmuşdur. 2004-cü ilə nisbətən kartof əkilən sahələrin həcmi 2009-cu ildə 70 faiz artırılaraq 1602 hektardan 2720 hektara çatdırılmışdır.

Əkinçiliklə yanaşı heyvandarlığın da inkişafı diqqətdən kənar qalmamışdır. 2004-cü illə müqayisədə 2009-cu ildə iribuynuzlu mal-qaranın sayı 21 min baş artaraq 105 min, xırdabuynuzluların sayı isə 132 min baş artaraq 637 min baş təşkil etmişdir.

Son dövrlərin ən perspektivli sahələrindən biri də qədim ənənələrə malik olan arıçılıqdır. Arıçılığın inkişafı ilə əlaqədar kreditlərin verilməsi, bal emalı müəssisələrinin yaradılması bu sahəyə olan marağı artırmışdır. 2009-cu ildə 2004-cü illə müqayisədə arı ailələrinin sayı 4 dəfə artırılaraq 29 minə çatdırılmışdır.

Son illər muxtar respublikada həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində enerji təhlükəsizliyi təmin olunmuşdur. Ölkə başçısının diqqət və qayğısı nəticəsində muxtar respublikaya təbii qaz xəttinin çəkilməsi elektrik enerjisi ilə təchizatın səviyyəsini artırmışdır. Bu gün muxtar respublikanın bütün yaşayış məntəqələrinə təbii qaz verilir. Əgər Sovetlər Birliyi dövründə muxtar respublika üzrə cəmi 33 min abonent təbii qazla təmin olunmuşdursa, indi artıq 76 min 429 abonentin mənzilində mavi yanacaqdan istifadə olunur.

Təbii qaz çəkilişi elektrik enerjisinə olan tələbatın azalmasına səbəb olmaqla yanaşı, tələbatın yerli istehsal hesabına ödənilməsinə də müsbət təsir göstərmişdir. İstifadəyə verilən yeni elektrik stansiyaları muxtar respublikanı enerji idxal edən bölgədən elektrik enerjisi ixrac edən regiona çevirmişdir.

Bu gün Naxçıvanda sürətlə inkişaf edən sahələrdən biri də rabitə və informasiya texnologiyalarıdır. Son 5 ildə Trans Asiya-Avropa fiber-optik kabel magistralı üzərindən Bakı-Naxçıvan-Türkiyə arası rabitə kanalı çəkilərək istifadəyə verilmiş, muxtar respublika ərazisində 3 mobil operatorun fəaliyyəti təmin olunmuş, "Naxtel" simsiz rabitə sistemi istismara verilmiş, Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi nəzdində internet mərkəzi yaradılmış və muxtar respublikanın yaşayış ərazilərinin 80 faizi simsiz internet xidməti ilə əhatə olunmuşdur. "Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı Proqramı"nın icrası təmin olunmuş, muxtar respublikanın orta ümumtəhsil məktəblərində hər 23 şagirdə 1 kompyuter dəsti olmaqla 2335 kompyuter quraşdırılmışdır.

Quraşdırılmış kompyuterlərdən 50 faizinin birbaşa internetə çıxışı təmin edilmişdir.

Həyata keçirilən islahatlar sosial-iqtisadi sahədə dönüş yaratmış, əhalinin həyat şəraitinin və güzəranının yaxşılaşmasına səbəb olmuşdur. Əhali gəlirlərinin həcmi 2004-cü illə müqayisədə 2008-ci ildə 3 dəfə artaraq 216 milyon manatdan 684 milyon manata çatmışdır. Adambaşına gəlirlərin həcmi 2004-cü ildəki 582 manata nisbətən 3 dəfə artaraq 1768 manata, orta aylıq əməkhaqqının məbləği isə 3,5 dəfə artaraq 68 manatdan 235 manata qalxmışdır. Cari ilin 6 ayında isə orta aylıq əməkhaqqının məbləği 260 manat təşkil etmişdir. Əhalinin sosial rifahının yaxşılaşması şəxsi vəsait hesabına tikilən fərdi yaşayış sahələrinin də artmasına səbəb olmuşdur. Əgər 2004-cü ildə əhalinin şəxsi vəsaiti hesabına 28 min kvadratmetr yaşayış sahəsi tikilmişdirsə, 2008-ci ildə və cari ilin 6 ayında bu göstərici 6 dəfə artaraq 184 min kvadratmetr olmuşdur. Əldə olunan inkişaf öz növbəsində bir vaxtlar müxtəlif səbəblərdən muxtar respublikanı tərk etmiş vətəndaşların geri qayıtmasına, əhali artımına və məskunlaşmaya da öz təsirini göstərmişdir. Son 5 il yarım ərzində Naxçıvan Muxtar Respublikasının əhalisi 20 min nəfər artmış, əhalinin ümumi sayı isə 400 minə çatmışdır.

Göründüyü kimi, Azərbaycan və onun Naxçıvan Muxtar Respublikası uğurlu yol keçmişdir. Bunun nəticəsini təkcə rəqəmlərdə yox, eyni zamanda real həyatda, şəhər və rayon mərkəzlərimizin, kəndlərimizin dəyişən simasında, tikilən infrastruktur obyektlərində, insanların firavanlığının, həyat şəraitinin yaxşılaşmasında görürük. Bu inkişafa öz töhfəsini verənlərin əməyi yüksək qiymətləndirilmiş, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamları ilə 14 nəfər orden, 204 nəfər medallarla təltif olunmuş, 100 nəfər müxtəlif fəxri adlara layiq görülmüşdür. Həmçinin dövlətimizin başçısı tərəfindən 12 nəfər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdünə, 33 nəfər isə Prezident mükafatına layiq görülmüşdür. Bundan başqa, 160 nəfər Naxçıvan Muxtar

Respublikasının fəxri adları ilə təltif olunmuşdur.

Yubiley tədbirinin hörmətli iştirakçıları!

Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 il ərzində keçib gəldiyi yol, ondan çıxarılan nəticə bir daha təsdiqləyir ki, xilasımız və inkişafımız ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ötən hər ili göz önünə gətirəndə bir daha əmin oluruq ki, ölkəmizdə Heydər Əliyev siyasi kursunun alternativini yoxdur. Bu kurs, bu yol Azərbaycanda sosial-iqtisadi inkişafın yeni tələblər baxımından təmin olunmasının yeganə düzgün yoludur. Bu yol ölkəmizin dünəninin, bu gününün, sabahının və gələcəyinin yoludur. Bu yolu uğurla davam etdirən ölkəmizin Prezidenti cənab İlham Əliyevin dediyi kimi, *"Azərbaycanı qüdrətli dövlətə çevirmək üçün ən başlıcası, ölkədə Heydər Əliyev siyasəti davam etdirilməlidir"*.

Diqqətinizə görə sağ olun!

Prezident İlham Əliyevin 2009-cu il 3 avqust tarixli sərəncamları ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafında xidmətlərinə görə muxtar respublikanın bir qrup ziyalı müxtəlif orden və medallara, fəxri adlara layiq görülmüşlər. Dövlətimizin başçısı həmin mükafatları sahiblərinə təqdim etdi.

Yubiley mərasiminin rəsmi hissəsindən sonra Naxçıvan Muxtar Respublikasının incəsənət ustalarının ifasında konsert proqramı nümayiş olundu.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva, təntənəli mərasimdə iştirak edən qonaqlar konsert proqramına maraqla tamaşa etdilər.

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
S Ə R Ə N C A M I**

**Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial və
iqtisadi inkişafında xidmətləri olan şəxslərə
fəxri adların verilməsi haqqında**

Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial və iqtisadi inkişafında xidmətləri olan şəxslərə aşağıdakı fəxri adlar verilsin:

"Azərbaycan Respublikasının xalq artisti"

Axundov Çingiz Məmməd oğlu

"Azərbaycan Respublikasının əməkdar elm xadimi"

Hacıyev İsmayıl Muxtar oğlu

Talıbov Tariyel Hüseynəli oğlu

"Azərbaycan Respublikasının əməkdar müəllimi"

Camalov Kamal Həsən oğlu

Quliyev Əbülfəz Aman oğlu

Nəcəfova Zərifə Əli qızı

Rzayev Məmməd Hüseyn oğlu

"Azərbaycan Respublikasının əməkdar həkimi"

Rəhimov Rəhim Nəcəf oğlu

"Azərbaycan Respublikasının əməkdar rəssamı"

Həmzəyeva Ülviyyə Tapdıq qızı

"Azərbaycan Respublikasının əməkdar mühəndisi"

Mustafayev Nemət Nəriman oğlu

"Azərbaycan Respublikasının əməkdar mədəniyyət işçisi"

Babayev Yusif İmran oğlu

İLHAM ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 3 avqust 2009-cu il.

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
S Ə R Ə N C A M I**

**Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial və iqtisadi
inkişafında xidmətləri olan şəxslərin təltif edilməsi
haqqında**

Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial və iqtisadi inkişafında böyük xidmətlərinə görə aşağıdakı şəxslər təltif edilsinlər:

"Şərəf" ordeni ilə

Həbibbəyli İsa Əkbər oğlu

"Şöhrət" ordeni ilə

Vəliyev Sadiq Hüseynəli oğlu

"Tərəqqi" medalı ilə

Abbasov Vüqar Zakir oğlu

Abdullayev İsa Əli oğlu

Hacızadə Xuraman Abdulla qızı

Hümbətov Rəsul Həsən oğlu

Xəlilova Əsmər Həmid qızı

Qədirzadə Hacıqadir İbrahim oğlu

Mustafayev Hacıəkbər Abbas oğlu

"Vətən uğrunda" medalı ilə

Əliyev Rasim Məmmədəli oğlu

İLHAM ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 3 avqust 2009-cu il.

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
SƏRƏNCAMI**

**S.İ.Kəngərliyə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
fərdi təqaüdünün verilməsi haqqında**

"Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdünün təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 11 iyun tarixli 715 nömrəli Fərmanına uyğun olaraq **qərara alıram:**

1. Azərbaycan Respublikasında mətbuat sahəsində səmərəli fəaliyyətinə görə Səxavət İsgəndər oğlu Kəngərliyə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdü verilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İLHAM ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 3 avqust 2009-cu il.

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
SƏRƏNCAMI**

**T.Y.Rzayevin "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
fəxri diplomu" ilə təltif edilməsi haqqında**

Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi inkişafında xidmətlərinə görə Teymur Yaqub oğlu Rzayev "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilsin.

İLHAM ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 3 avqust 2009-cu il.

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
SƏRƏNCAMI**

**E.R.Uçarın "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
fəxri diplomu" ilə təltif edilməsi haqqında**

Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadi inkişafında xidmətlərinə görə Emin Rəsul oğlu Uçar "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilsin.

İLHAM ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 3 avqust 2009-cu il.

**PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV ŞAHBUZ RAYON
MƏRKƏZİ XƏSTƏXANASININ YENİ BİNASININ
AÇILIŞINDA İŞTİRAK ETMİŞDİR**

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri çərçivəsində avqustun 4-də Şahbuz Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının yeni binasının açılışında iştirak etmişdir.

Xəstəxananın tibb işçiləri və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri dövlətimizin başçısını hərarətlə qarşıladılar.

Azərbaycanda, o cümlədən Naxçıvanda səhiyyə sektorunun inkişafı ilə bağlı aparılan davamlı və kompleks islahatlar Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dövlətin həyata keçirdiyi sosial siyasətin başlıca istiqamətlərindən birini təşkil edir. Əhalinin sağlamlığının daha etibarlı şəkildə qorunması, onların ən yüksək səviyyədə tibbi xidmətlərlə əhatə olunması səhiyyə ilə bağlı mühüm dövlət proqramlarının əsas prioritetləridir. Azərbaycan hökuməti neft gəlirlərinin böyük bir hissəsini vətəndaşların həyat şəraitinin yaxşılaşmasına, maddi rifah səviyyəsinin daha da yüksəlməsinə, onların ən müasir sosial xidmət növləri ilə təmin olunmasına yönəldir ki, bunun da başlıca istiqamətlərindən birini tibbi xidmətlər təşkil edir.

Şahbuz rayonunda inşa olunan rayon mərkəzi xəstəxanasının yeni binası da ölkədə həyata keçirilən səhiyyə siyasətinin uğurlarından biridir. Azərbaycanda səhiyyə siyasəti yalnız dövlətin yox, Heydər Əliyev Fondunun da fəaliyyətinin mühüm hissəsini təşkil edir. Heydər Əliyev Fondu bu fəaliyyəti ilə minlərlə insana həyat vermişdir. Ailə, qadın və uşaq sağlamlığının qorunması fondun diqqətdə saxladığı əsas sahədir. Fondun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən zəruri proqram və layihələr Azərbaycanda tibb sahəsinin inkişafına əvəzsiz töhfələr vermişdir.

Prezident İlham Əliyevə rayon mərkəzi xəstəxanasının yeni binası

haqqında ətraflı məlumat verildi. Bildirildi ki, xəstəxana dilbər təbiəti ilə seçilən Şahbuz rayonunun səfəli guşələrindən birində tikilmişdir. Bu tibb ocağının ümumi ərazisi 1,5 hektardır. Xəstəxananın binasının sahəsi isə 5 min 764 kvadratmetrdir.

Dördmərtəbəli binanın ətrafında yüksək səviyyədə abadlıq və yaşıllaşdırma işləri aparılmışdır.

Dövlətimizin başçısı binanın açılışını bildirən lenti kəsdi, xəstəxana ilə tanış oldu.

Məlumat verildi ki, 40 çarpayılıq xəstəxana binasının tikintisində yerli və xarici ölkələrin inşaat materiallarından istifadə olunmuşdur. Burada ən müasir lift quraşdırılmışdır. Xəstəxananın birinci mərtəbəsində doğuş-ginekologiya, qəbul və 3 təcili tibbi yardım avtomasını ilə təmin edilmiş təcili yardım şöbələri fəaliyyət göstərəcəkdir. Palatalarda ideal şərait yaradılmışdır.

İkinci mərtəbədə cərrahiyyə, poliklinika və pediatriya şöbələri yerləşir. Poliklinika şöbəsində ultrasəs müayinə, stomatologiya, göz, LOR və digər kabinələr fəaliyyət göstərəcəkdir. Pediatriya şöbəsində palatalar uşaqların rahatlığına və zövqlərinə uyğun qurulmuşdur. Əməliyyat otağında müasir avadanlıq istənilən mürəkkəb cərrahi əməliyyatı uğurla aparmağa imkan verəcəkdir. Cərrahiyyə şöbəsində iki reanimasiya otağı vardır. Həmin otaqlarda ağır xəstələrin ürək-damar sistemində yerində nəzarət olunması üçün müvafiq avadanlıq və monitor quraşdırılmışdır.

Xəstəxananın üçüncü mərtəbəsində terapevt-stasionar şöbə və inzibati bölmə yerləşir. Burada 80 nəfərlik iclas zalı da vardır. İnzibati şöbədəki otaqlarda tibbi heyətin səmərəli fəaliyyəti üçün hər cür rahatlıq yaradılmışdır. Xəstəxananın zirzəmi hissəsində yerləşən laboratoriyadakı avadanlıq ümumi, biokimyəvi və bakterioloji analizləri yüksək səviyyədə yerinə yetirməyə imkan verəcəkdir. Tibb ocağının bufeti, müasir qazanxana sistemi də vardır.

Xəstəxanada Almaniya, Yaponiya, Koreya Respublikası, Türkiyə,

Rusiya və digər ölkələrin istehsalı olan avadanlıq quraşdırılmışdır. Xəstəxanada 130-140 nəfər işlə təmin olunacaqdır.

Xəstəxana ilə yaxından tanış olan Prezident İlham ƏLİYEV kollektivə uğurlar arzuladı, dövlətin səhiyyə islahatlarının daha da genişləndirilməsi üçün bundan sonra da ardıcıl tədbirlər həyata keçirəcəyini vurğulayaraq dedi:

-Mən sizi yeni, gözəl xəstəxananın açılışı münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm, sizə cansağlığı, uğurlar arzulayıram. Burada xəstələrə yaxşı baxın. Bu xəstəxana çox gözəl xəstəxanadır, burada ən müasir avadanlıq quraşdırılıb, çox keyfiyyətlə tikilib. Burada yaxşı işləmək, xəstələrə yüksək tibbi xidmət göstərmək üçün hər cür şərait vardır. Beləliklə, Şahbuz rayonunun səhiyyə məsələləri öz həllini tapır və bu xəstəxana insanların sağlamlığı üçün öz rolunu oynayacaqdır.

İndi Naxçıvan Muxtar Respublikasında, o cümlədən Naxçıvan şəhərində demək olar ki, bütün rayonlarda belə gözəl xəstəxanalar açılır. Səhiyyə xidməti ən yüksək səviyyədə olmalıdır. Bu bizim sosial siyasətimizin əsas istiqamətidir. Çünki insanların sağlamlığı üçün bütün işlər görülməlidir.

Azərbaycanda güclü iqtisadi və sosial siyasət aparılır. Hər bir yaşayış məntəqəsində, hər bir rayonda tibbi xidmət yüksək dünya səviyyəsində olmalıdır. Həm burada istifadə olunan tikinti materialları keyfiyyətlidir, həm də avadanlıq müasirdir, gözəldir, aparıcı xarici firmaların istehsalı olan avadanlıqdır. İndi söz həkimlərinindir. Həkimlər gərək burada xəstələrə yaxşı xidmət göstərsinlər.

Beləliklə, Azərbaycanın bütün sosial məsələləri öz həllini tapacaqdır. Biz bunu Şahbuz rayonunun timsalında görürük. Mən keçən dəfə də burada olmuşam. Ondan əvvəlki dəfə Naxçıvanda olarkən kənd məktəbinin açılışında iştirak etmişəm. Görürəm ki, Şahbuz rayonu da gözəlləşir, abadlaşır. Yeni gözəl binalar, evlər tikilir. Vaxtilə bu evlər yox idi. Rayon xəstəxanasının binası kimi köhnə evlər, əlbəttə ki, yararsız

vəziyyətə düşmüşdü. Mənə məlumat verildi ki, xəstəxana çox yararsız vəziyyətdə idi və orada müalicə aparmaq üçün heç bir imkan yox idi. Amma bu gözəl bina həm rayon mərkəzinə - Şahbuz şəhərinə əlavə yaraşlıq verir, həm də ki, insanların sağlamlığı üçün böyük funksiyanı yerinə yetirir.

Bu gün biz Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85-ci ildönümünü təntənəli şəkildə qeyd etdik. Bu böyük bayramdır və bütün naxçıvanlıları bu gözəl bayram münasibətilə təbrik edirəm. Naxçıvanın çox böyük uğurları var, çox sürətli inkişaf gedir. Dünən və bu gün gördüyüm yeni müəssisələr, səhiyyə ocaqları, sosial obyektlər, sənaye sahələri məni çox sevindirir. Naxçıvan Muxtar Respublikası hərtərəfli inkişaf edir. Burada həm sosial məsələlərə böyük diqqət göstərilir, respublika demək olar ki, özünü ərzaq məhsulları ilə təchiz edir, həm də enerji təhlükəsizliyi təmin olunmuşdur. Yeni yollar çəkilir, abadlıq işləri aparılır. İndi naxçıvanlılar haqlı olaraq qürur hissi ilə deyə bilərlər ki, onlar Naxçıvan Muxtar Respublikasının sakinləridir.

Mən sizin hamınızı gözəl hadisə münasibətilə, gözəl xəstəxananın açılışı münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm, sizə yeni uğurlar arzulayıram. Sağ olun.

Tibb bacısı Sədayə VƏLİYEVA səhiyyə işçiləri adından dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirərək dedi:

Möhtərəm cənab Prezident!

Ölkəmizin səfalı guşələrindən biri olan Şahbuzumuza xoş gəlmisiniz. Sizin muxtar respublikamıza hər gəlişiniz bizim üçün böyük bir bayramdır. Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu sosial siyasət kursunu Siz böyük uğurla davam etdirirsiniz. Bu sosial siyasətin əsas istiqamətlərindən biri də insanların sağlamlığının qorunmasıdır.

Sizin rəhbərliyiniz altında bütün sahələrdə olduğu kimi, səhiyyə sahəsində də böyük işlər aparılır. Bu işlərin sayəsində bütün əhaliyə -

analara, gələcəyimiz olan uşaqlara, yaşlı və qoca insanlara yüksək səviyyədə tibbi xidmət göstərilir. Buna görə də muxtar respublikamızın bütün əhalisi Sizə minnətdardır. Biz tibb işçiləri Sizə daha da çox minnətdarıq. Belə bir müasir xəstəxananı yüksək tələblər səviyyəsində tikdirib biz şahbuzluların ixtiyarına verdiyinizə görə Sizə bütün tibb işçilərimiz adından öz minnətdarlığımı bildirirəm.

Ulu öndərimiz demişdir: "Mən elə bir sənət tanımıram ki, həkimlik sənəti qədər insanlara lazım olsun". Şahbuzda belə bir xəstəxananın tikilib istifadəyə verilməsi biz tibb işçilərinin məsuliyyətini daha da artırır, insanların sağlamlığının qorunmasında daha da fəal işləməyə sövq edir.

Cənab Prezident, Sizə bir daha ürəkdən öz minnətdarlığımızı bildirir, gələcək işlərinizdə uğurlar, möhkəm cansağlığı arzulayırıq.

Prezident İlham Əliyev səhiyyə işçiləri ilə xatirə şəkli çəkirdi.

**AZƏRBAYCAN PREZİDENTİ İLHAM ƏLİYEVİN
NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASINA
SƏFƏRİ BAŞA ÇATMIŞDIR**

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri avqustun 5-də başa çatmışdır.

Naxçıvan Beynəlxalq Hava Limanında dövlətimizin başçısının şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Prezident İlham Əliyevi və xanımı Mehriban Əliyevanı Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talıbov və digər rəsmi şəxslər böyük ehtiramla yola saldılar.

**NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININI 85 İLLİK
YUBİLEYİ İLƏ ƏLAQƏDAR MUXTAR RESPUBLİKAYA
GƏLMİŞ DÖVLƏT RƏSMİLƏRİNİN
S İ Y A H I S I**

Azərbaycan Respublikası P rezidentinin

Administrasiyası

1 Əliyeva Mehriban Arif qızı	-Heydər Əliyev Fondunun prezidenti
2 Axundov Vaqif Əlibala oğlu	-Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin rəisi
3 Eyyubov Bəylər Həsən oğlu	-Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti
rəisinin birinci müavini
4 Əliyev Vahid Əli oğlu	-Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
müdafiə məsələləri üzrə köməkçisi
5 Əsədov Əli Hidayət oğlu	-Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
iqtisadi məsələlər üzrə köməkçisi
6 Abdullazadə Fatma
Hüseyn qızı	-Prezident Administrasiyasının
Humanitar-siyasət məsələləri şöbəsinin
müdiri
7 Həsənov Əli Məhəmmədəli oğlu	-Prezident Administrasiyasının İctimai -
siyasi məsələlər şöbəsinin müdiri
8 Məmmədov Novruz İsmayıl oğlu	-Prezident Administrasiyasının Xarici
əlaqələr şöbəsinin müdiri
9 Qasimov Azər Məhəmməd oğlu	-Prezidentin mətbuat katibi
10 Əliyev Cəmil Əziz oğlu	-Prezidentin Xüsusi Tibb Xidmətinin rəisi
11 Abbasov Ədalət Hekayət oğlu	-Prezidentin mətbuat katibinin xidməti,
sektor müdiri
12 Abdullayev Fuad Nazim oğlu	-Prezidentin Protokol xidməti, aparıcı
məsləhətçi

- 13 Səmədov Arif Vasif oğlu -Prezidentin Protokol xidməti,
aparıcı məsləhətçi
- 14 Şəfiyev Namiq Şəmil oğlu -Prezidentin mətbuat katibinin xidməti,
məsləhətçi
- 15 Əzizov Vahid Əzizağa oğlu -Prezidentin mətbuat katibinin xidməti,
böyük məsləhətçi
- 16 Məhəmmədov Kənan Tofiq oğlu -Prezidentin mətbuat katibinin xidməti,
baş məsləhətçi
- 17 Həsənov Namiq Mirzəağa oğlu -Prezidentin mətbuat katibinin xidməti,
baş məsləhətçi
- 18 Abbasov Abbas -Prezidentin İşlər İdarəsi,
əməkdaş

Azərbaycan Respublikasının nazirləri

- 19 Məmmədyarov Elmar
Məhərrəm oğlu -Azərbaycan Respublikasının
xarici işlər naziri
- 20 Əbiyev Səfər Axundbala oğlu -Azərbaycan Respublikasının
müdafiə naziri
- 21 Usubov Ramil İdris oğlu -Azərbaycan Respublikasının
daxili işlər naziri
- 22 Heydərov Kəmaləddin
Fəttah oğlu -Azərbaycan Respublikasının
fövqəladə hallar naziri
- 23 Mustafayev Şahin Abdulla oğlu -Azərbaycan Respublikasının
iqtisadi inkişaf naziri
- 24 Şərifov Samir Rauf oğlu -Azərbaycan Respublikasının
maliyyə naziri
- 25 Məmmədov Fazil Əsəd oğlu -Azərbaycan Respublikasının
vergilər naziri

- 26 Mərdanov Misir Cumayıl oğlu -Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri
- 27 Şirəliyev Oqtay Kazım oğlu -Azərbaycan Respublikasının səhiyyə naziri
- 28 Rəhimov Azad Arif oğlu -Azərbaycan Respublikasının gənclər və idman naziri
- 29 Məmmədov Ziya Ərzuman oğlu -Azərbaycan Respublikasının nəqliyyat naziri
- 30 Abbasov İsmət Dursun oğlu -Azərbaycan Respublikasının kənd təsərrüfatı naziri
- 31 Bağırov Hüseynqulu Seyid oğlu -Azərbaycan Respublikasının ekologiya və təbii sərvətlər naziri
- 32 Abbasov Əli Məmməd oğlu -Azərbaycan Respublikasının rabitə və informasiya texnologiyaları naziri
- 33 Qarayev Əbülfəs Mürsəl oğlu -Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət və turizm naziri
- 34 Camalov Yavər Talib oğlu -Azərbaycan Respublikasının müdafiə sənayesi naziri

Azərbaycan Respublikasının komitə, şirkət və digər təşkilatları

- 35 İbrahimov Nazim Hüseyn oğlu -Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri
- 36 Quliyev Elçin İsağa oğlu -Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi, Sərhəd Qoşunlarının komandanı
- 37 Müslümov Səlim Yanvar oğlu -Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun sədri

- 38 Əzizov Eldar Əziz oğlu -Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı
- 39 Abdullayev Rövnəq İbrahim oğlu -Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkətinin prezidenti
- 40 Əhmədov Tağı Məhəmməd oğlu -Bakı Metropoliteninin rəisi
- 41 Talıbov Rza Vasif oğlu -Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin əməkdaşı
- 42 Xələfov Rauf -Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin şöbə rəisi
- 43 Alışanov Arif Nizam oğlu -“Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri
- 44 Əhmədzadə Əhməd Cuma oğlu -“Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi

- 45 Muradova Bahar Əvəz qızı -Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin müavini
- 46 İbrahimov Eldar Rzaqulu oğlu -Milli Məclisin deputatı
- 47 Novruzov Siyavuş Dünyamalı oğlu -Milli Məclisin deputatı
- 48 Heydərov Fəttah Səməd oğlu -Milli Məclisin deputatı
- 49 Əylisli Əkrəm Nəcəf oğlu -Milli Məclisin deputatı

Yeni Azərbaycan Partiyası

- 50 Əhmədov Əli
Cavad oğlu -Yeni Azərbaycan Partiyası
sədrinin müavini, icra katibi
- 51 Qurbanlı Mübariz
Qəhrəman oğlu -Yeni Azərbaycan Partiyası
icra katibinin müavini
- 52 Əsgərov Şahlar
Qaçay oğlu -Yeni Azərbaycan Partiyası
Siyasi Şurasının üzvü
- 53 Abutalıbov Hacıbala
İbrahim oğlu -Yeni Azərbaycan Partiyası
İdarə Heyətinin üzvü
- 54 Əliyev Vaqif
Qədir oğlu -Yeni Azərbaycan Partiyası
İdarə Heyətinin üzvü
- 55 Hübətov Yusif
Kərim oğlu -Yeni Azərbaycan Partiyası
İdarə Heyətinin üzvü
- 56 Zabelin Mixail
Yuriyeviç -Yeni Azərbaycan Partiyası
İdarə Heyətinin üzvü

**NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ 85 İLLİK YUBİLEYİ
İLƏ ƏLAQƏDAR MUXTAR RESPUBLİKAYA GƏLMİŞ
ELM XADİMLƏRİ VƏ ZİYALILARIN
SİYAHISI**

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası

1	Kərimov Mahmud
Kərim oğlu	-Azərbaycan Milli Elmlər
Akademiyasının prezidenti
2	Vəlixanlı Nailə
Məmmədali qızı	-Azərbaycan Milli Elmlər
Akademiyasının müxbir üzvü,
vitse prezident
3	Nağıyev Tofiq
Murtuza oğlu	-Azərbaycan Milli Ensiklopediya sı
Elmi Mərkəzinin direktoru
4	Nəbiyev Bəkir
Əhməd oğlu	-Azərbaycan Milli Elmlər
Akademiyasının Ədəbiyyat
İnstitutunun direktoru
5	Əliyev Vəli
Hüseyn oğlu	-Azərbaycan Milli Elmlər
Akademiyasının müxbir üzvü

**Azərbaycan Respublikasının
universitet və institut rektorları**

6	Qəndilov Seyfəddin
Tağı oğlu	Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti yanında Dövlət
İdarəçilik Akademiyasının rektoru
7	Abiyev Ağacan
Qulam oğlu	-Azərbaycan Bədən Tərbiyəsi və
İdman Akademiyasının rektoru

8	Bədəlbəyli Fərhad
Şəmsi oğlu	-Bakı Musiqi Akademiyasının
rektoru
9	Eldarov Ömər
Həsən oğlu	-Azərbaycan Rəssamlıq
Akademiyasının rektoru
10	Əmiraslanov Əhliman
Təpdiq oğlu	-Azərbaycan Tibb Universitetinin
rektoru
11	Seyidov Səməd
İsmayıl oğlu	-Azərbaycan Dillər Universitetinin
rektoru
12	Əfəndiyev Timuçin
İlyas oğlu	-Azərbaycan Mədəniyyət və
İncəsənət Universitetinin rektoru
13	Məmmədova Gülçöhrə
Hüseyn qızı	-Azərbaycan Memarlıq və İnşaat
Universitetinin rektoru
14	Abdullayev Kamal
Mehdi oğlu	-Bakı Slavyan Universitetinin
rektoru
15	Naxçıvanlı Aqiyə
Həbib qızı	-Azərbaycan Müəllimlər
İnstitutunun rektoru
16	Cəfərov Cəfər Məmməd oğlu	-Azərbaycan Turizm İnstitutu -
nün rektoru
17	Kərimi Siyavuş Əşrəf oğlu	-Azərbaycan Milli Konservato -
riyasının rektoru
18	Paşayeva Nərgiz Arif qızı	-M.V.Lomonosov adına Moskva
Dövlət Universitetinin
Bakı filialının rektoru
19	Əliyeva Rəfiqə Əlirza qızı	-Bakı Dövlət Universitetinin
professoru

**Azərbaycan Respublikasının
Yazıçılar Birliyi**

- 20 Qocayev Fikrət Göyüş oğlu -Azərbaycan Respublikası
Yazıçılar Birliyinin birinci katibi
- 21 Məcid Rəşid Museyib oğlu -Azərbaycan Respublikası
Yazıçılar Birliyinin katibi
- 22 Cəfərov Ayaz Rza oğlu -Azərbaycan Respublikası
(Ayaz Vəfalı)
Yazıçılar Birliyinin üzvü,
«Ədəbiyyat» qəzetinin baş redaktoru
- 23 Hüseynbəyli Elçin -Azərbaycan Respublikası
Hüseyn oğlu
Yazıçılar Birliyinin üzvü,
«Ulduz» jurnalının baş redaktoru

**Azərbaycan Respublikasının
Bəstəkarlar İttifaqı**

- 24 Əlizadə Firəngiz -Azərbaycan Respublikası
Əliağa qızı
Bəstəkarlar İttifaqının sədri
- 25 Hüseynova Lalə -Azərbaycan Respublikası
Şirməmməd qızı
Bəstəkarlar İttifaqının üzvü
- 26 Mansurov Eldar -Azərbaycan Respublikası
Rəhman oğlu
Bəstəkarlar İttifaqının üzvü
- 27 Zöhrabov Ramiz -Azərbaycan Respublikası
Fətulla oğlu
Bəstəkarlar İttifaqının üzvü
- 28 Allahverdiyev Vasif -Azərbaycan Respublikası
Kərim oğlu
Bəstəkarlar İttifaqının üzvü

Azərbaycan Respublikasının Rəssamlar İttifaqı

- 29 Xəlilov Fərhad Qurban oğlu -Azərbaycan Respublikası
Rəssamlar İttifaqının sədri
- 30 Əliyev Ziyadxan Alxan oğlu -Azərbaycan Respublikası
Rəssamlar İttifaqının Tənqidi
və sənətşünaslıq bölməsinin sədri
- 31 Nərimanbəyova Əsmər
Toğrul qızı -Azərbaycan Respublikası
Rəssamlar İttifaqının Gənc
rəssamlar və sənətşünaslar
bölməsinin sədri
- 32 Hacızadə Bayram
Kamal oğlu -Azərbaycan Karikaturaçılar
Birliyinin sədri
- 33 Hacıyev Altay
Əmir oğlu -Azərbaycan Respublikası
Rəssamlar İttifaqının üzvü
- 34 Həşimov Fikrət
Məmməd oğlu -Azərbaycan Respublikası
Rəssamlar İttifaqının üzvü

Azərbaycan Respublikasının Memarlar İttifaqı

- 35 Qasımsadə Elbay
Ənvər oğlu -Azərbaycan Respublikasının
Memarlar İttifaqının birinci katibi

Azərbaycan Respublikasının Teatr Xadimləri İttifaqı

- 36 Neymətov Azərpaşa
Zəfər oğlu -Azərbaycan Respublikasının
Teatr Xadimləri İttifaqının sədri

Azərbaycan Respublikasının Professional kinorejissorlar gildiyası

- 37 Quliyev Eldar Tofiq oğlu -Azərbaycan Respublikasının
Professional kinorejissorlar
gildiyasının prezidenti

**NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ 85 İLLİK YUBİLEYİ
İLƏ ƏLAQƏDAR MUXTAR RESPUBLİKAYA GƏLMİŞ
DİPLOMATİK KORPUS NÜMAYƏNDƏLƏRİNİN
S İ Y A H I S I**

- 1 Erkan Özoral -Türkiyənin Azərbaycandakı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
- 2 Əli Ağacani -İranda Azərbaycandakı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
- 3 Vladimir Doroxin -Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri
- 4 Saymon Tonq -Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
- 5 Per Kristofer Stançina -Almaniyanın Azərbaycandakı səfiri
- 6 Cjan Yannyan -Çinin Azərbaycandakı səfiri
- 7 Abdullah Muhammed Casim -İraqın Azərbaycandakı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
- 8 Ahmed Abdulla Mahmud Atiya Əl-Tahlavi -Misirin Azərbaycandakı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
- 9 Georgios Papanikolau -Yunanıstanın Azərbaycandakı səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
- 10 Yudit Qalili Metser -İsrailin Azərbaycandakı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
- 11 Serik Primbetov -Qazaxıstanın Azərbaycandakı səfiri
- 12 Nikoloz Natbiladze -Gürcüstanın Azərbaycandakı səfiri
- 13 Dmitriy Bojok -Ukraynanın Azərbaycandakı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
- 14 İsmatullah İrqaşev -Özbəkistanın Azərbaycandakı səfiri
- 15 Yon Ramberq -Norveçin Azərbaycandakı səfiri

16	Daniel Sankeviç	-Polşanın Azərbaycan da kı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
17	Nikolaye Ureke	-Ruminyanın Azərbaycan da kı səfiri
18	Debnat Şou	-Hindistanın Azərbaycan da kı səfiri
19	Fəhd bin Əli Əl-Duseri	-Səudiyyə Ərəbistanının Azərbaycan da kı səfiri
20	Stayko Staykov	-Bolqarıstanın Azərbaycan da kı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
21	İqor Bodu	-Moldovanın Azərbaycan da kı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
22	Mixail Popkovs	-Latviyanın Azərbaycan da kı səfiri
23	Çunq Tab-İn	-Koreyanın Azərbaycan da kı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
24	Viliyus Samuila	-Litvanın Azərbaycan da kı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
25	Peter Bums	-Belçikanın Azərbaycan da kı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
26	Mübarək bin Fəhd Əl-Səni	-Qətərin Azərbaycan da kı səfiri
27	Zokir Vazirov	-Tacikistanın Azərbaycan da kı səfiri
28	Tibor Szilaqyi	-Macarıstanın Azərbaycan da kı Səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili
29	Həsən Hami	-Mərakeşin Azərbaycan da kı səfiri
30	Alan Vaddams	-Avropa Komissiyasının Azərbaycan da kı rəhbəri
31	Con Makqreqor	-ATƏT-in Azərbaycan da kı rəhbərinin müavini

- 32 Jantoro Satibadiyev -TRASEKA-nın Azərbaýcandakı baş katibinin müavini
- 33 Arun Sala-Nqram -BMT-nin Azərbaýcandakı rezident əlaqələndiricisinin müavini
- 34 Vasiliy Yujanin -Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının Azərbaýcandakı başçısı

MÜNDƏRİCAT

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ 85 İLLİK YUBİLEYİNİN KEÇİRİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI _____	4
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ İLHAM ƏLİYEVƏ _____	5
AZƏRBAYCAN PREZİDENTİ İLHAM ƏLİYEVİN NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASINA SƏFƏRİ. HAVA LİMANINDA QARŞILANMA _____	8
ULU ÖNDƏRİN ABİDƏSİNİ ZİYARƏT _____	10
NAXÇIVAN ŞƏHƏRİNDƏ HEYDƏR ƏLİYEV SARAYININ ƏSASLI YENİDƏNQURMADAN SONRA AÇILIŞI OLMUŞDUR _____	12
NAXÇIVAN ŞƏHƏRİNDƏ "BADAMLI" MİNERAL SULAR ZAVODU İSTİSMARA VERİLMİŞDİR _____	17
NAXÇIVAN ŞƏHƏRİNDƏ ŞAHMAT MƏRKƏZİ İSTİFADƏYƏ VERİLMİŞDİR _____	22
NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASINDA YERALTI QAZ ANBARI İNŞA EDİLƏCƏKDİR _____	26
NAXÇIVAN ŞƏHƏRİNDƏ YENİ SƏHIYYƏMÜƏSSİSƏSİ İSTİFADƏYƏ VERİLMİŞDİR _____	27

NAXÇIVAN-SƏDƏRƏK AVTOMOBİL YOLU AÇILMIŞDIR _____	34
ŞƏRURDA OLİMPİYA-İDMAN KOMPLEKSİ İSTİFADƏYƏ VERİLMİŞDİR _____	37
ŞƏRUR RAYON İCTİMAİYYƏTİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ İLƏ GÖRÜŞ _____	39
"N" HƏRBİ HİSSƏSİ İLƏ TANIŞLIQ _____	43
PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ 85 İLLİYİNƏ HƏSR OLUNMUŞ TƏNTƏNƏLİ MƏRASİMDƏ İŞTİRAK ETMİŞDİR _____	45
NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ 85 İLLİYİNƏ HƏSR OLUNMUŞ TƏNTƏNƏLİ MƏRASİMDƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ İLHAM ƏLİYEVİN NİTQİ _____	46
NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ TƏŞKİL OLUNMASININ 85 İLLİK YUBİLEYİ MÜNASİBƏTİ İLƏ KEÇİRİLƏN TƏNTƏNƏLİ YIĞINCAQDA MUXTAR RESPUBLİKA ALİ MƏCLİSİNİN SƏDRİ VASİF TALİBOVUN ÇIXIŞI _____	55
PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV ŞAHBUZ RAYON MƏRKƏZİ XƏSTƏXANASININ YENİ BİNASININ AÇILIŞINDA İŞTİRAK ETMİŞDİR _____	78
AZƏRBAYCAN PREZİDENTİ İLHAM ƏLİYEVİN NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASINA SƏFƏRİ BAŞA ÇATMIŞDİR _____	85

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININI
85 İLLİK YUBİLEYİ İLƏ ƏLAQƏDAR
MUXTAR RESPUBLİKAYA GƏLMİŞ
DÖVLƏT RƏSMİLƏRİNİN SİYAHISI _____ 88

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ
85 İLLİK YUBİLEYİ İLƏ ƏLAQƏDAR
MUXTAR RESPUBLİKAYA GƏLMİŞ
ELM XADİMLƏRİ VƏ ZİYALILARIN SİYAHISI _____ 93

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ
85 İLLİK YUBİLEYİ İLƏ ƏLAQƏDAR
MUXTAR RESPUBLİKAYA GƏLMİŞ
DİPLOMATİK KORPUS
NÜMAYƏNDƏLƏRİNİN SİYAHISI _____ 97

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

**NAXÇIVAN
MUXTAR RESPUBLİKASI – 85**

**Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisi**

Texniki redaktor və dizayn
Rafael Babayev

Naxçıvan, “Əcəmi”
053-2009

Yığma verilmiş və səhifələnmişdir 08.10.2009.
Çapa imzalanmışdır 23.11.2009.
Şərti çap vərəqi 13,0. Formatı 60x90 1/8.
Sifarişlə. Tiraj 1000.

“Əcəmi” Nəşriyyat-Poliqrafiya Birliyi.
Naxçıvan şəhəri, Təbriz küçəsi, 1.

